

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 9 · 18. oktober
Sesjonen 2023–2024

Møte onsdag den 18. oktober 2023 kl. 10

President: Masud Ghara khani

Dagsorden (nr. 9):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten [10:00:12]: Følgende innkalte vara-representanter tar nå sete:

For Finnmark: Sigurd Kvammen *Rafaelsen*For Rogaland: Naomi *Wessel*

Det foreligger fem permisjonssøknader:

- fra representanten Tellef Inge *Mørland* om permisjon i tiden fra og med 20. til og med 28. oktober, fra representanten Ingunn *Foss* om permisjon i tiden fra og med 23. til og med 27. oktober, fra representanten Silje *Hjemdal* om permisjon i tiden fra og med 23. til og med 26. oktober, fra representanten Grunde *Almeland* om permisjon i tiden fra og med 20. til og med 26. oktober og fra representanten Ola Borten *Moe* om permisjon i tiden fra og med 19. til og med 27. oktober – alle for å delta på Den interparlamentariske unions 147. assembly i Luanda, Angola

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden slik:
  - For Aust-Agder: Ramani *Nordli* 24.–26. oktober
  - For Vest-Agder: Aase Marthe J. *Horrigmo* 24.–26. oktober
  - For Hordaland: Sigbjørn *Framnes* 23.–26. oktober
  - For Oslo: Sofie *Høgestøl* 20.–26. oktober
  - For Sør-Trøndelag: Maren *Grøthe* 24.–26. oktober

Presidenten [10:01:19]: Representanten Erlend Wiborg vil framsette et representantforslag.

Erlend Wiborg (FrP) [10:01:32]: Det er en glede på vegne av Fremskrittspartiet og meg selv å fremme et representantforslag om lovhjemmel til å hindre etablering og drift av integreringshemmende virksomhet.

Presidenten [10:01:44]: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Valg av settepresident

Presidenten [10:01:48]: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møte i dag – og anser det for vedtatt.

Presidenten vil foreslå Liv Kari Eskeland. – Andre forslag foreligger ikke, og Liv Kari Eskeland anses enstemmig valgt som settepresident for dagens møte.

Sak nr. 1 [10:02:03]

Muntlig spørretime

Presidenten [10:02:05]: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsminister Jonas Gahr Støre vil møte til muntlig spørretime.

Statsministeren er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Erna Solberg.

Erna Solberg (H) [10:02:33]: I natt har vi sett et fryktelig angrep på et sykehus i Gaza. Det er avgjørende at dette etterforskes for å få klarlagt hva som har skjedd, og hvem som står bak. Det er et uttrykk for en ekstremt vanskelig situasjon mellom Israel og Gaza-området, særlig i konflikten etter overgrepene og terrorhandlingene gjort av Hamas. Situasjonen i Midtøsten er nå dramatisk og kan tennes på enda mer. Etter vår mening er det viktig at begge parter har ansvar for å bidra til å roe situasjonen, sørge for å redusere og unngå sivile tap.

Så vet vi også at denne typen konflikter har konsekvenser utover sin egen region. De kan bidra til å spre konflikter til andre steder og kan ha smitteeffekter til andre land, også i vår del av verden. Hamas har oppfordret folk til å ta til gatene over hele verden. Det har vært demonstrasjoner og voldshandlinger flere steder i Europa, og på mandag så vi at to svenske statsborgere ble drept i det som belgiske myndigheter kaller et terrorangrep. Vi sender selvfølgelig våre tanker til de etterlatte og det svenske samfunnet. Det er fortsatt uklart hva motivet bak det angrepet var, men det er en påminnelse om hvordan forhold i andre land kan påvirke samfunnssikkerheten i Norden, og dermed også i Norge. Det å være i søkelyset for ekstreme krefter kan bidra til nye trusler.

Polarisering og økt ekstremisme i land utenfor Europa kan også utgjøre en større fare for Norge, og mitt spørsmål til statsministeren er: Hva gjør regjeringen for å beskytte Norge mot et oppsving av voldelig ekstremisme i kjølvannet av den konflikten vi ser?

Statsminister Jonas Gahr Støre [10:04:36]: Først vil jeg slutte meg til det representanten Solberg sier om den dype tragedien som nå utspiller seg i Midtøsten. Mørket senker seg over denne regionen på en måte som har enorme konsekvenser for menneskene som bor der. Vi har i samlet sal her sluttet oss til fordømmelsen av terroren mot Israel som utspilte seg for ti dager siden, og vi er dypt urolig for de omfattende sivile kon-

sekvensene som skjer på Gazastripen, helt opptil øyeblikket nå. Jeg er enig i at vi må sende en sterk appell til partene om nå å få konfliktnivået ned, slik at vi kan få inn humanitær hjelp og begynne å se videre. Jeg går ut fra at president Bidens besøk, som starter nå, er ment å bidra til det.

Så har representanten Solberg også rett i at det er ringvirkninger av denne krigen, som også Ukraina-krigen har, på hver sin måte. Jeg har lyst til å gjenta her fra Stortingets talerstol at vi står solidarisk med det svenske folk i den tragedien som rammet dem i Brussel, hvor mennesker ble drept fordi de bar en svensk fotballdrakt. Det har jeg formidlet til den svenske statsministeren, og vi har nå løpende kontakt mellom svenske og norske myndigheter på sikkerhetsnivå, også politisk, i vår region.

Hva gjør vi? Vi følger veldig nøye med. Vi har kontakt med våre naboland i regionen for å forstå det truselbildet som er. Vi har i Norge gode dialogtradisjoner å trekke på mellom ulike miljøer, tros- og livssynssamfunn, noe vi ikke oppretter fordi det er en situasjon, men fordi vi har hatt den dialogen lenge. Det mener jeg har bidratt til å ta konfliktnivået i slike saker ned i Norge, og det er en veldig viktig tradisjon å ta videre.

Så har vi styrket PST og etterretningen for at de skal kunne følge med og ha en god situasjonsforståelse. Hele tiden må vi lære av det, og så har jeg tro på at det at vi har en god politisk samtale om dette, erkjenner hvilke utfordringer vi har som samfunn, er med på å gi befolkningen trygghet i en tid som har mye utrygghet ved seg.

Erna Solberg (H) [10:06:42]: Jeg er glad for at regjeringen og statsministeren understreker at vi har gode dialogtradisjoner. Vi har vært igjennom en periode, hvis vi ser ti år tilbake, med relativt mange terrorhandlinger på europeisk jord. Et internasjonalt samarbeid er bygget, men det har også vært et stort arbeid knyttet til å mobilisere lokalsamfunn i Norge for å bidra til inkludering, bidra til å slå ned på utvikling av ekstremisme og sørge for at vi bygger robuste kommuner og lokalsamfunn med samarbeid mellom politi og ulike trosretninger for nettopp å jobbe mot ekstremisme. Jeg har lyst til å spørre om regjeringen, siden de ikke har signalisert noen nye tiltak knyttet til nettopp denne arenaen etter at de tiltrådte, har noen nye tiltak eller fornyet innsats i samarbeidet for å sikre oss mot ekstremisme som kommer i Norge.

Statsminister Jonas Gahr Støre [10:07:41]: For det første vil jeg si at det har verdi i Norge at vi kan bygge videre på det som er bygget opp gjennom årene, og det gjør vi til fulle. Vi har en intensivert dialog med disse miljøene gjennom etablerte prosedyrer, og det har vært møter der som har tatt tiden på pulsen. Hvilke utfordringer har vi nå knyttet til alt fra utfordringer rundt koran-

brenning, demonstrasjoner – demonstrasjoner som kommer tett på hverandre? Hvordan håndterer vi det?

Det er ikke riktig at vi ikke har tatt initiativ. Vi har nedsatt en ekstremismekommisjon for å forstå hva det er som leder til ekstremisme. Hva er kildene til det? Den rapporten kommer om kort tid, og jeg tror den kommer til å vekke internasjonal interesse fordi den er så grundig og gjennomgått. Vi har styrket kapasiteten i PST, i politiledet på etterforskningsiden og på den situasjonsforståelsen som gjøres. Jeg er stolt av det politiet vi har, evnen deres til ikke bare å jobbe opp mot trossamfunn, men også mot skoler og andre viktige institusjoner i et lokalmiljø.

Erna Solberg (H) [10:08:44]: Noe av det aller viktigste vi har lært i løpet av de ti årene hvor vi har hatt et aktivt arbeid mot ekstremisme i Norge, er at politiet og det internasjonale politisamarbeidet bedre og bedre klarer å håndtere organisert terrorvirksomhet, men fortsatt har vanskeligheter med og en ekstrem mangel når det gjelder å håndtere ensomme ulver, folk som ikke nødvendigvis har et nettverk eller annet. De er vanskeligere å finne enn alt annet. Derfor har dette arbeidet lokalt vært viktig for å sørge for at folk varsler når de er bekymret, at vi har kontakt med det. Jeg vil fortsatt si at jeg ikke har sett noen nye initiativ eller fornying av det samarbeidet fra regjeringens side. Og da vil jeg si: Er det sånn at etter 25. juni i fjor, og med det faktum at vi nå har hatt en ensom ulv-aksjon av denne typen, vil det være fornyet arbeid for å sikre at vi holder fast på et samarbeid med kommunene knyttet til bekjempelse av ekstremisme?

Statsminister Jonas Gahr Støre [10:09:45]: Nå brukte representanten de riktige ordene – «holder fast på». Det er viktig å holde fast på denne dialogen, og selvfølgelig er det initiativ i lys av hva man lærer. Fra 25. juni er det mange læreposter. Det skal også behandles her i Stortinget i ulike sammenhenger, i kontroll- og konstitusjonskomiteen osv.

Det jeg kan bekrefte fra regjeringens side, måten vi arbeider med disse spørsmålene på, er at det er mye læring å hente fra det som skjer i kontakten mellom disse tjenestene.

Så vil jeg si at det som kommer tilbake fra våre tjenester, PST og politi, er at de skal ha ressurser til å gjøre sin jobb, men det alle disse dyktige folkene vektlegger, er: begynn tidlig, forebygging. Vi må inn i det øyeblikk hvor ekstremismen oppstår, hvor folk kommer i utenforskap, og hvor ideer sås om at det er lov å bruke terror eller vold mot sivile. Der mener jeg at vi i Norge aldri kan si at vi er fornøyd, at vi er på plass, at vi er der vi skal være, men jeg mener det er gjort mye godt arbeid gjennom vekslende regjeringer, og det er mye å bygge videre på.

Erna Solberg (H) [10:10:44]: Vi har også sett at konflikter mellom grupper i land og verdensdeler utenfor Norge kan gi konflikter i Norge, internt i de samme gruppene. I september var det voldelige opptøyer i Bergen. Bakgrunnen var at den eritreiske foreningen i Hordaland skulle markere begynnelsen av frigjøringskrigen mot Etiopia. Det var både murstein, jernstenger, trestokker og slagvåpen, og byen ble egentlig stengt. Vi har også hatt demonstrasjoner her i Oslo tidligere som har ledet til ganske stort hærverk.

Da politiets tillitsvalgte uttalte seg, sa de at Bergen politikammer ikke hadde ressurser til å håndtere en situasjon som den de opplevde den lørdagen i Bergen. Mener statsministeren at politiet har ressurser? Skal politiet få styrket ressursene til å kunne håndtere den typen ting, all den tid Hamas faktisk har bedt om at man skal ut i gatene for å demonstrere? Vi har erfaring for at dette kan gå galt.

Statsminister Jonas Gahr Støre [10:11:51]: Jeg vil ikke, slik representanten gjør nå på slutten, trekke en slutning direkte fra Hamas til gatene i Oslo, men oppmerksomheten om at dette kan spre seg og skape stemninger har vi, og den har politiet. Vi arbeider med å sikre at de har ressurser, at de har ressurser til å kunne håndtere det. Jeg forstår godt politiet i Bergen, som får denne situasjonen servert nærmest veldig overraskende. Det illustrerer at vi kan ha miljøer som har kommet til Norge med to veldig ulike, motsettede politiske holdninger. Eritrea-konflikten er dyp og komplisert. Det er en del av realiteten i Norge. Da må vi få god situasjonsforståelse for å forstå hva det betyr. Jeg tror vi har en fordel i Norge av at de som er kommet hit, er spredt ganske godt rundt om i landet. De trekker mot de store byene etter hvert, men vi har hatt som linje at vi har spredt det godt, i motsetning til bl.a. noen av våre naboland. For oss er det viktig at politiet har ressurser til å håndtere de situasjonene som er alvorlige, og det jobber vi med. Justisministeren og regjeringen jobber med det fra uke til uke.

Erna Solberg (H) [10:12:54]: Vi har erfaring med at ekstremisme har en tendens til å skape ekstremister på den andre parallellen og på andre deler av fløyer, og vi vet at høyreekstreme ekstremister er de som har stått bak de største terroranslagene vi har hatt i Norge.

Den forrige regjeringen så behovet for mer forskning på høyreekstremisme midt i den tiden hvor jihadisme kanskje var det som skapte mest terror. Særlig etter terroren 22. juli var det nødvendig å forstå det mer. Derfor etablerte vi C-REX forskningsinstitutt med ti års finansiering. Det som nå varsles, er at man ikke vet om man kommer til få støtte fremover for det arbeidet, og i realiteten betyr det at dyktige forskere og formidlere må

søke annet arbeid fordi fremtidsutsiktene for senteret er usikre. Vi har fremmet forslag i Stortinget om at vi må være tydelige på at vi trenger dette senteret også etter 2026. Svaret fra regjeringen var at de skulle gi svar på det i budsjettet. Det har de ikke gitt.

Mener statsministeren at arbeidet til C-REX bør fortsette, og vil han sikre at det skjer?

Statsminister Jonas Gahr Støre [10:13:59]: La meg først anerkjenne representanten Solberg for å ha tatt initiativet med det instituttet og fulgt opp denne forskningen. Den er veldig viktig, og det er helt riktig at det er høyreekstremistisk terror som historisk sett har tatt liv i Norge. Det må vi ta på største alvor.

For oss er ekstremismekommissjonen veldig viktig for å gi oss et oppdatert internasjonalt – men norsk forankret – bilde av hva denne trusselen er. Dette senteret skal jobbe til 2026. Det betyr at det er ingen fare for det nå, men jeg ønsker å kunne trekke våre slutninger om hva som er riktig innsats framover på forskningsområdet og kunnskapsområdet, når vi har det bildet som vi også får fra ekstremismekommissjonen. Vi skal ha god dialog med Stortinget om hvordan vi tar det videre.

Presidenten [10:14:41]: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Sylvi Listhaug (FrP) [10:14:53]: Det er ikke ressursmangel bare i bergenspolitiet. I går kunne vi se på TV 2 at Ida Melbo Øystese, som er politimester i Oslo, slår alarm. Hun har nå vært på besøk i Stockholm. Også hun reiser over dit for å lære hva som har gått galt, og for å se hva som kan gjøres for at vi ikke kommer i den situasjonen i Norge. Etter turen sier hun at hun er enda mer bekymret, for det er for lite ressurser. Hun frykter utrygge tilstander, og hun frykter at politiet skal miste oversikt.

Det har hun god grunn til. Gjengkriminalitet, narkotika, knivstikking og å håndtere psykiatri er en del av politiets daglige jobb – i tillegg til å passe på ambassader, passe på utsatte personer, passe på synagoger, passe på mange, mange institusjoner og personer i dette området. I tillegg til dette skal politiet i Oslo håndtere en eksplosiv vekst blant unge kriminelle. Vi ser denne tendensen over hele landet. Blant 14-åringer har antallet som er siktet for vold og mishandling, økt med 188 pst. fra 2014 til 2022. Den gruppen i Norge som nå har klart høyest voldsforekomst, er 14-åringer. Svenske kriminelle nettverk er etablert. Mens dette skjer, er regjeringen opptatt av å etablere politikontorer der knapt noen etterspør dem.

Tar statsministeren politimester Melbo Øysteses bekymring for kriminalitetsutvikling og ressursmangel på alvor, og hva vil i så fall regjeringen foreta seg for å unngå samme utvikling som vi har sett i Sverige?

Statsminister Jonas Gahr Støre [10:17:00]: Først vil jeg si at det påligger oss et ansvar for ikke å snakke opp et problem – ikke å snakke opp en situasjon, sammenlignet med andre land, som om den skulle være realiteten her, og skape frykt og usikkerhet. Det vil jeg si på et generelt grunnlag. Vi tar gjengkriminalitet, og særlig utfordringene i Oslo, på alvor. Oslo er å anse som en trygg by. Sammenlignet med alle andre hovedsteder i Europa kommer byen veldig godt ut. Vi har tillit til at politimesteren i Oslo fordeler ressursene ut fra de behovene politimesteren ser i Oslo.

I vårt første statsbudsjett bevilget vi 200 mill. kr til varig innsats mot gjengkriminalitet. Av disse gikk 40 mill. kr særlig til Oslo, og i dette budsjettet har vi lagt til 15 mill. kr til mer synlig politi. Når det gjelder nye politikontorer, har vi altså opprettet 20 nye tjenestesteder. Mortensrud i Oslo er et av stedene som får mer synlig politi og nytt politikontor.

Jeg er opptatt av at vi skal være gode i den spisse linjen – at politiet skal være i stand til å gripe inn og ha ressurser til det. Det er riktig, som representanten sier, at det er mange oppgaver for politiet knyttet til ambassader, folk som skal beskyttes, osv. Det er også viktig å være på siden for hvordan man forebygger at ting blir en truselsituasjon i byen. Det handler jo om arbeidet som gjøres fra politiets side, som vi diskuterte i forrige spørsmål, men også om hverdagen i skolen, i lokalmiljøene, i bydelene, i kommunene og om å forstå lokalsamfunnene. Det er det jeg opplever er budskapet vi får fra ledelsen i PST og politiet, at dette må prioriteres for at ikke konsekvensene skal tyte ut på den andre siden og være farlige for folk.

Det er også sånn at vi må holde tallene i orden. Ungdomskriminalitet i Oslo generelt er ikke noe som går opp, den har gått ned de siste årene. Politiet følger det svært nøye i samarbeid med de andre etatene som er så viktige.

Sylvi Listhaug (FrP) [10:18:59]: Voldskriminaliteten blant ungdom går kraftig opp. Man snakker om at man ikke skal snakke opp et problem – jeg er enig i det – men statsministeren står her og snakker ned et problem, slik man har forsøkt å gjøre i Sverige gjennom mange år.

Ida Melbo Øystese påpeker at Sverige har penger, men ikke politifolk, for de slutter i hopetall. I Norge har Politiforum gjennomført en undersøkelse som viser at seks av ti politiansatte har vurdert å slutte i løpet av de siste to årene. Seks av ti nyutdannede politifolk – de som ble uteksaminert i høst – har ikke fått seg jobb som politi. Over 400 årsverk har blitt borte i politidistriktene bare i løpet av det siste året. Kriminaliteten går opp, mens ressursene til politiet går ned.

Hva er fornuften i å utdanne politifolk som ikke får jobb, samtidig som det ropes alarm om kriminalitetsutviklingen også fra politiet?

Statsminister Jonas Gahr Støre [10:20:02]: Tall fra Oslo politidistrikt viser at antallet ungdommer som begår gjentatt og alvorlig kriminalitet, har gått ned sammenliknet med i fjor. Tallene viser at antallet unge, tunge kriminelle er nesten halvert siden toppåret 2019. Det er de tallene jeg har å forholde meg til. Det betyr ikke at vi ikke følger nøye med på dette, og som jeg sa: Det å forhindre rekruttering av barn og unge til gjengmiljøer er noe som justissektoren ikke gjør alene – det er politiet de første til å si – det må gjøres på bred front.

Vi har truffet beslutninger om å forbedre straffereaksjonene overfor unge lovbrytere, slik at det har en konsekvens om de begår straffbare handlinger. Vi har også forslag om endringer av ungdomsstraff og ungdomsoppfølging ute på høring.

Jeg skjønner at politiet alltid har en ressursutfordring, men denne regjeringen har satset på politiet og kommer til å fortsette å satse på politiet, når det gjelder både arbeidsmetoder, etterforskningskapasitet og styrking av deres samarbeid med de andre, helt avgjørende, sektorene som skal forhindre rekruttering av unge inn i kriminalitet.

Sylvi Listhaug (FrP) [10:21:07]: Det er mulig at statsministeren ikke liker å høre det, men antallet 14-åringer som er siktet for vold og mishandling, økte med 188 pst. fra 2014 til 2022. Natt til søndag var jeg ute på patrulje sammen med Oslo-politiet, nærmere bestemt Sentrum politistasjon, som har ca. 12 pst. av all kriminalitet i Norge. De opplever en tøffere hverdag, og de opplever færre folk på jobb. De ser flere våpen i omløp, og de opplever at de kriminelle miljøene blir tøffere. Alle som én etterlyser generell bevæpning. Deler av Oslo sentrum har hatt like mye bevæpnet som ubevæpnet politi siden 2014. Det har vært av og på. Politifolkene er lei av det. Politiets Fellesforbund har siden 2012 ønsket en generell bevæpning.

Er det ikke på tide å rydde opp og gjøre som politifolkene, som har skoene på, selv ber om – få en generell bevæpning, slik at de kan være tryggere på jobb?

Statsminister Jonas Gahr Støre [10:22:14]: Bare en refleksjon: Hvis det er slik at denne utviklingen blant 14-åringer har skjedd fra 2014 til 2022, hva skjedde i 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 og 2020? Fremskrittspartiet hadde da justisministeren. Det kunne det ha vært interessant å få belyst. Men la det ligge.

Jeg skjønner at det er en tøffere hverdag for de politifolkene, særlig med unge mennesker som er under den kriminelle lavalderen. Hvorvidt svaret på det er generell

bevæpning, er jeg i tvil om. Vi skal sørge for at politiet har bevæpning når det er nødvendig, og at det er lett tilgjengelig når det er nødvendig. Men det er ikke slik at de landene i Europa som har en linje med generell bevæpning av politiet – synlig våpen hele veien – er de tryggeste landene. Så dette er noe vi må følge nøye. Vi skal selvfølgelig lytte til politiet – det gjør vi – men vi skal også se på erfaringer Norge har som samfunn og det vi har hatt som tradisjon på dette området, som har gjort Norge til et tryggere land enn de aller fleste, og som har gjort Oslo til en av de tryggeste hovedstedene. Det er fordi vi følger utviklingen nøye og ikke tar lett på det, men forsøker å gjøre det som er riktig, tilpasset vår situasjon.

Sylvi Listhaug (FrP) [10:23:21]: Det politiet sier, er at de ser en svært kraftig vekst i disse tallene det siste året – en svært kraftig vekst. Det er et politisk rundt omkring som nå er fortvilet over at de ikke har virkemidler til å kunne gripe inn, f.eks. knyttet til ungdom som bruker narkotika. Vi har et hjelpeapparat som ikke får noen å hjelpe, fordi politiet har mistet sine virkemidler for å kunne avdekke dette og sende dem videre. Det er realiteten.

Vi har invitert Senterpartiet og Arbeiderpartiet til å sette seg ned med oss og raskt finne en løsning som gir politiet virkemidler i møte med narkotika og ungdom som nå glir inn i disse miljøene, som kan berolige både politikere der ute som nå er fortvilet over situasjonen, og foreldre, og som gjør at man kan ta tak i alle de unge som nå ikke får den hjelpen de skal ha.

Vil statsministeren ta imot denne invitasjonen nå, i stedet for å skyve et utvalg som skal jobbe et år til, foran seg?

Statsminister Jonas Gahr Støre [10:24:29]: Det at det har vært svært stor vekst blant disse unge, bør uroe oss, og igjen er jeg opptatt av at svaret på det er at vi må ha et politisk som kan beskytte lokalmiljøer i byen vår mot vold, våpenansamlinger og narkotika. Det skal vi ha. Men det som bør uroe oss, er spørsmålet: Hva er det som gjør at 13-, 14- og 15-åringer ender opp i slike miljøer? Hvor kommer det fra? Jeg tror den internasjonale situasjonen nå bidrar til det. Vi må være særlig årvåkne overfor det og komme i inngrep, slik jeg diskuterte med representanten Erna Solberg.

Når det gjelder rus, narkotika og lovsystemet, skal regjeringen legge fram sitt forslag om det. Vi jobber med en reform på dette området, og vi tar utgangspunkt i at narkotika er forbudt i Norge. Hvis Fremskrittspartiet vil ta vel imot det og vil diskutere det når den saken kommer til Stortinget, ønsker jeg dem velkommen til å gjøre det.

Tina Bru (H) [10:25:33]: Den utviklingen vi ser i politiet, er ganske bekymringsfull. Sør-Vest politidistrikt

oppgir at ressursituasjonen er en av årsakene til at spesialgruppen mot nettovergrep, Operasjon Spiderweb, avvikles. Kripos har fått beskjed om å kutte 32 mill. kr neste år og foreslår å kutte 10 mill. kr i etterforskning av overgrepssaker. Det betyr at flere overgrepssaker må etterforskes i politidistriktene, som allerede har blitt utsatt for store kutt i antall stillinger siden regjeringen overtok. Resultatet er veldig klart: Overgrepssaker som tidligere ville blitt etterforsket, vil nå bli lagt bort. Det rammer sårbare barn, mens overgrepere går fri. Mener statsministeren det er riktig å prioritere nye politikontor, som politiet ikke vil ha, passkontor og kommunepatruljer – selv om man ikke helt vet hva det er – når ressursituasjonen i politiet tydeligvis tilsier at de må nedprioritere det å etterforske overgrep mot barn?

Statsminister Jonas Gahr Støre [10:26:33]: Politiet har et driftsbudsjett på 21,2 mrd. kr, det er økt de siste årene. Jeg tror vi alltid vil være i en situasjon i politiet, som vi er i deler av helsevesenet, hvor man kunne ønske seg mer ressurser og mer folk, særlig på de områdene rundt om i landet hvor det oppstår behov. Jeg har respekt for at politimestre og andre som skal prioritere, har utfordringer knyttet til det.

Så er det spørsmål om det å opprette nye politistasjoner. Vel, det kan være ulike syn på det i ulike deler av politiet. Jeg har merket meg at de lokalmiljøene som får et politikontor, og som ikke har hatt det, tar vel imot det. Hvor disse er plassert, er gjennomtenkt og etter nær dialog med politiet, for vi mener det er en del områder – vi kan ta områder nær oss: Mortensrud er ett og Nesodden et annet – som er befolkningsnære Oslo, og som ved å få et politikontor opplever at dette kommer nærmere dem. Dette er politiske prioriteringer regjeringen har gjort for å bringe trygghet til folk, og for at politiet er nært i hverdagen til folk. Så må vi selvfølgelig støtte opp under politidistriktene ut fra de utfordringene de har, og det gjør vi i nært samarbeid med Politidirektoratet.

Presidenten [10:27:36]: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Kirsti Bergstø (SV) [10:27:47]: Folk har dårligere råd enn før. Regningene er vanskeligere å betale for stadig flere, og folk som har vondt i kjeften, lar heller være å gå til tannlegen fordi man ikke vet hva regningen vil bli – i hvert fall de gruppene SV ennå ikke har sikret billig tannhelsetjeneste for. Folk sliter med å betale boliglånet og boutgiftene. Da var jeg ganske overrasket over budsjettet som regjeringen nylig la fram, for bortsett fra makspris i barnehage var det ingen store løft eller krafttak å spore for å gi folk bedre råd.

Den samlede virkningen av en dyrtid er jo at folk går ned i levestandard. Det gjelder både dem som har hatt

romslig økonomi, og også dem som har slitt fra før. Hverdagen blir mindre trygg. Da tenker jeg: Vi kan bedre. Nå står vi overfor den største fattigdomskrisen på flere tiår. Matkøene har blitt lange i landet vårt. Det er en sosial krise, og da er det rart at ikke flere kan juble over budsjettforslaget fra en sosialdemokratisk regjering, som burde være det som tok oss ut av dyrtiden, styrket fellesskapene og stoppet ulikhetene. Men vi hørte finansminister Vedum si at det viktigste for folks lommebok, ja, det er å få ned prisveksten og sikre at folk har en jobb å gå til – uten at det ble fulgt opp med forslag til prisreguleringer. Det er synd å se at man heller venter på en roligere økonomi enn å trygge folks økonomi, når folk selger bunader, velger vekk varme i hjemmet og må velge medisiner foran mat. Jeg frykter en situasjon der folk sliter enda mer, uten at nok skjer, og da lurar jeg på: Hvilke grep kan og kunne regjeringen ta for å hjelpe folk tydeligere og mer aktivt ut av dyrtiden?

Statsminister Jonas Gahr Støre [10:29:49]: Jeg vil innvende litt mot denne overskriften: tar oss ikke ut av dyrtid. Jeg mener det er regjeringens viktigste prosjekt, nemlig å ha en trygg økonomisk styring som kan ta oss ut av dyrtid, få prisene ned, rentetoppen nådd, rentene ned og sikre gode velferdstjenester for alle. Det er det viktigste – og for tredje måned på rad ser vi tegn på at inflasjonen kan være på vei ned, og rentetoppen kan være nådd. Nå diskuteres det om det kommer en ny renteøkning, kanskje kommer den ikke. Det er Norges Banks ansvar. Så dette mener jeg er viktig.

Vi har fått 130 000 flere i jobb. Det er viktig for økonomien til folk, tross alt det aller viktigste. Det er også en lang rekke tiltak som regjeringen har foretatt seg, og som vi kommer opp med i regjeringen. Vi reduserer inntektskatten. Om lag 85 pst. av befolkningen har fått redusert eller uendret inntektskatt. Vi har en strømstøtteordning som er den mest omfattende i Europa. Det er viktig inn i hverdagsøkonomien til folk og en stor plass på budsjettet. Det er historisk rimelige barnehager. Den nye maksprisen for barnehager er ikke bare bare; det er snakk om 1 000 kr i reduksjon for alle barn i barnehage. Det er billigere SFO. Vi har økt barnetrygden, økt studie-støtten, økt reisefradraget for pendlere og redusert fergepriser. Det er borteboerstipend for elever i videregående opplæring, utstyrsstipend osv. Jeg mener det er en lang rekke tiltak. Men jeg er ikke i tvil om at SV kommer til å komme med gode ideer og innspill når vi skal sette oss ned og vurdere budsjett. På dette området vet jeg at engasjementet er stort, og det skal vi lytte til.

Jeg tror at hovedsporet her er at vi skal arbeide for å få god styring i økonomien. Vi skal arbeide for å få prisene ned, det spiser av folks økonomi, også når renten øker, særlig for dem som har lån. Og vi skal ha tiltak for

dem som trenger det aller mest. Men å få folk i arbeid er ikke noen liten sak, og der mener jeg denne regjeringen kan vise gode resultater.

Kirsti Bergstø (SV) [10:31:41]: Det er ingen grunn til å tvile på at SV vil mer. Mange av de tiltakene statsministeren nå nevnte, er det nettopp SV som har kjempet fram. Men det hjelper ikke alle dem som nå ikke har råd til mat på bordet, og som må stå i matkø for ikke å legge seg sultne om kvelden. For litt siden hørte vi den nye arbeidsministeren si at venstresiden snakker for mye om nivået på ytelsene og for lite om å få folk i jobb. Det er klart at vi alle er enige om at arbeid til alle er jobb nummer én, men hvis vi ikke snakker om ytelsene og hever ytelsene, vil forskjellene og fattigdommen øke. Da er det fristende å spørre: Hvilke ytelser er det vi må snakke mindre om? Hvem er det som må belage seg på å stå i en enda lengre matkø? Er det de som trenger sosialhjelp, minstepensjonister eller uføretrygdede?

Statsminister Jonas Gahr Støre [10:32:39]: Jeg vil minne om at vi øker barnetilleggene i arbeidsavklaringspengeordningen, dagpenger og kvalifiseringsprogrammet, viderefører ferietillegg til dagpenger, øker strømstøtte og bidrar til god inntektsutvikling for alderspensjonistene. La oss bare ta med det, det er ikke lite, det tar en stor del av budsjettet.

Jeg mener at arbeidsministeren nå setter en veldig viktig dagsorden, for vi skal fortsatt snakke om hvordan vi best hjelper dem som har de største problemene med økonomi i hverdagen. Det er ofte folk som har utfordringer utover det at de har dårlig økonomi. Det kan være knyttet til helse, at de ikke er i jobb eller andre viktige forhold. Det hun sier, er at vi må bruke mer tid på å forstå og satse på det som bringer folk i jobb – prøve ut nye ordninger. Jeg tviler ikke på at tidligere regjeringer også har hatt denne ambisjonen. Vi må gjøre mer av det vi vet virker, og så må vi prøve nye ordninger – ungdomsgaranti, nye måter å jobbe på i Nav. Det er det Tonje Brenna ønsker å få debatt om, og det støtter jeg helhert, for der er det mer vi kan gjøre som er bra for folks hverdag.

Kirsti Bergstø (SV) [10:33:41]: Jeg snakker gjerne om det som virker, men la oss først snakke litt mer om ytelser. Når man sier at «vi» har sørget for, er det egentlig mest riktig å si at det er SV, for det er SV som har fått gjennom de grepene som det ble vist til her. De var ikke i regjeringens opprinnelige forslag. Vi ser SIFO-rapportene si at det som er tryggheten nå, er nettopp økte ytelser, sosialhjelp, mer bostøtte, mer til enslige minstepensjonister. Det er det som gjør at folk tross alt kan stå oppreist gjennom dyrtiden, og det er det som det trengs mer av i dag.

Vi så at barneministeren fikk en rapport om hva som skal til for å bekjempe barnefattigdom – med økt

barnetrygd som svar. Vi har også vært med på å sørge for at det er en del av økonomien til folk, fordi vi har prioritert det. Og da spør jeg igjen om hvilke ytelser regjeringen vil at vi skal snakke mindre om, siden det er vår oppgave å heve dem, for regjeringen har åpenbart ikke tenkt å gjøre det selv.

Statsminister Jonas Gahr Støre [10:34:44]: Jeg tror med respekt å melde at representanten feiltolker arbeidsministeren. Hun har ikke sagt at det er enkeltytelser vi skal snakke mindre om. Hun har vært opptatt av hvordan vi skal få en debatt om å få flere i arbeid.

Jeg står veldig inne for de budsjettene vi har vedtatt, og jeg anerkjenner SVs engasjement i det. Et statsbudsjett er det som blir vedtatt i Stortinget. Her har SV kommet med innspill, men det er ikke alle SVs innspill som blir slik de har foreslått. Vi har sammen jobbet med dem, så vi står for det sammen. Det står jeg fullt og helt inne for.

Jeg står ikke her i Stortingets spontanspørretime og avlyser den ene ytelsen eller løfter den andre. Jeg sier at vi skal se på ytelser som kan være treffsikre for dem som trenger dem og har behov. Velferdsstaten skal være der for dem. Vi ønsker å få debatten mer over på sporet som handler om hva som egentlig skal til for å få folk i jobb, skole, utdanning – og i opplæring i arbeidslivet, ute på arbeidsplassene, bedriftsintern opplæring, lønnsstøtte og andre typer tiltak. Vi har fått 130 000 flere i jobb, og 50 000 av dem kommer fra utenfor arbeidsliv og opplæring. Det er veldig flott, og det ønsker vi mer av.

Kirsti Bergstø (SV) [10:35:47]: Jeg skjønner at statsministeren står inne for budsjetter som er vedtatt. Jeg sliter mer med å stå inne for dem som er foreslått, fordi de nettopp ikke har de økte ytelsene som folk trenger nå. Det er ikke navnet på ytelsene folk lever av, det er nivået på dem, og det er det som må opp for at fattigdom og forskjeller skal bli redusert.

Vi er enige om at arbeid er viktig, og det vi ser nå, er at rentehevingene dytter ut dem som kom sist inn i arbeidslivet. Det er mange unge som risikerer å tape jobben når det er grepet for å roe ned økonomien. Så kan vi gjerne diskutere hvordan vi skal få flere i jobb. Vi er enige om ungdomsgaranti, og det må vi jobbe mer med. Vi ønsker også å senke tersklene for uføre som kan jobbe litt, og sørge for at det er en offensiv strategi for de menneskene som har nedsatt funksjonsevne og som i dag stenges ute av arbeidslivet, og ikke minst for at vi har et Nav som er nært folk, og som gir folk tett og individuell veiledning inn.

Hvilke slike grep er det vi kan se, om det er mål nummer én?

Statsminister Jonas Gahr Støre [10:36:53]: Dette er veldig gode forslag, og det siste i innlegget fra represen-

tanten Bergstø nå synes jeg er spennende å jobbe videre med. Hvordan kan vi senke terskelen for folk som er uføre, men som kan jobbe litt, så de kommer inn? Det er mer av det vi trenger en diskusjon om. Det er poenget vårt. Når det gjelder dem som kan jobbe litt, har vi et system i dag som er veldig 100 eller 0. Enten er man 100 pst. på jobb, eller så er man 100 pst. utenfor, og velferdsstaten vår har en oppgave med å finne godt fungerende mellomting for folk som ikke klarer 100 pst. Hvis man klarer 80 pst., betyr ikke det at man da kan ta fri hver fredag, og så er det 100 pst. alle de andre dagene. Man må få tilrettelagt det.

Norge har høy yrkesdeltakelse, og det betyr at det å få invitert inn dem som er på utsiden, krever større grad av tilretteleggelse. Det er jeg fullt ut åpen for å diskutere med SV, med deres engasjement – som vi også deler – for å gjøre mer på det området. Det tror jeg er i tråd med det som arbeidsministeren har tatt til orde for.

Kirsti Bergstø (SV) [10:37:53]: Da ser jeg fram til at våre forslag blir tatt imot med åpne armer når vi setter oss ned om kort tid for å forhandle om det kommende budsjettet. Jeg lover at vi har mye godt å komme med, og at våre forslag nå vil sørge for den retningen folk og landet trenger.

Det er én ting til som gjelder det med dyrtid, for både lavtlønte, folk på lave ytelser og vanlige folk sliter nå med det regjeringen har sagt at er målet: å få ned prisene og sørge for at økonomien går bedre. Da savner vi politiske grep for nettopp å regulere prisene, både for bolig, mat og strøm. Vi har også hørt regjeringen være veldig offensiv og si at nå skal det ryddes opp i dagligvaremarkedet, og regjeringen har varslet at man vil granske prissettingen og marginene som hentes ut, også nå i dyrtiden. Kan forbrukere og folk i Norge regne med at det blir fortgang på det arbeidet nå når dyrtiden sliter på dem?

Statsminister Jonas Gahr Støre [10:38:57]: Det er en interessant diskusjon om det å få et prisnivå som folk, de som har vanskeligst økonomi, kan leve med – at vi ikke får matvarepriser som spiser opp økonomien, og at ikke strømprisene tar for mye av hverdagsbudsjettet. På boligfronten har vi også åpenbart, særlig i store byer, høye priser. Hvorvidt regulering og politiske vedtak som setter hva som skal være en makspris på det, er veien å gå, er jeg i tvil om, men jeg er helt sikker på at på veldig mange av disse områdene er det å sørge for at konkurransen fungerer, avgjørende. Slik er det innen matvarer, hvor det er sterke kjeder som har omformet den bransjen veldig, og som næringsministeren er opptatt av skal følges veldig nøye opp med hensyn til at det skal være reell konkurranse. Det gjelder både hvordan varer kjøpes inn og hvordan de prises, og hvordan bu-

tikker etableres i tettsteder. Det følger vi nøye opp og håper vi skal få gode resultater av.

Marie Sneve Martinussen (R) [10:40:04]: Det eneste som er verre enn matkø, er matkøer der det ikke er nok mat til alle. Det er dessverre situasjonen mange steder i Norge nå. Fordi distribusjon av mat i Norge er basert på overskuddsmat, er det sånn at enkelte deler av året er det mer eller mindre mat tilgjengelig til å distribuere via frivilligheten. Dette akutte problemet løser vi ikke i statsbudsjettet, men regjeringen har muligheten til å ta initiativ til det i nysalderingen sin – altså å finne en løsning på det problemet i år.

Mitt spørsmål er om regjeringen har noe kontakt med frivillige organisasjoner, de som driver det viktige arbeidet med matutdeling i Norge, om de har nok ressurser, og om hvordan man kan sikre dem nok ressurser, sånn at det ikke hver eneste uke i år er en historie om at flere må gå hjem uten mat når de har tatt det ganske vanskelige skrittet inn i matkøen.

Statsminister Jonas Gahr Støre [10:40:59]: Først vil jeg anerkjenne de organisasjonene som representanten viser til, for det arbeidet de gjør. Det er et veldig sterkt uttrykk for hva frivilligheten betyr i Norge. De er frie og villige. De klarer både å samle inn ressurser og å finne kreative måter å samle inn produkter på, om det er mat eller klær, som kan være tilgjengelige for dem som ser seg nødt til å stå i en slik kø.

Jeg er helt enig i at det ikke er det som skal være uttrykk for hvordan man skal klare seg i Norge, men det har vært slik at frivilligheten har vært der opp gjennom hele vår historie, med støtte i veldig utsatte situasjoner.

Vi skal sørge for at vi har nær kontakt med de organisasjonene, og det kan jeg bekrefte. De er store og ofte landsdekkende, i tillegg er det lokale initiativ. Kommunene har det, det har kommunene interesse av, og vi følger det også opp som regjering.

Presidenten [10:41:47]: Vi går til neste hovedspørsmål.

Marie Sneve Martinussen (R) [10:41:58]: Mine tanker – som mange andres, regner jeg med – går til den grusomme situasjonen på Gazastripen. Israel har iverksatt den største bombingene av Gazastripen noensinne. Bombingen har ifølge WHO så langt krevd 2 800 palestinske liv – halvparten av dem kvinner og barn – og har skadet ytterligere 11 000 mennesker. Flertallet av sykehusene på Gazastripen har brutt sammen, og FNs barne-skoler og flyktningleirer ligger i grus.

Israels blokade stopper i tillegg tilgangen til mat, vann, strøm og drivstoff, og akutt nødhjelp slipper ikke inn. Det er en kollektiv avstraffelse av sivile i massiv ska-

la og utgjør en krigsforbrytelse etter Genèvekonvensjonene. I går kveld ble et sykehus i Gaza bombet og flere hundre drept.

Det kan knapt overdrives hvor alvorlig situasjonen er, og hvor viktig det er at Norge gjør alt vi kan. Derfor vil jeg først anerkjenne at statsministeren og regjeringen har fordømt israelske myndigheters umenneskelige blokade av Gazastripen og tiltakene som rettes mot sivile, og stått opp mot forslagene om kutt i bistanden til Palestina. Det har vært – og er – veldig viktig.

Rødt mener at ingenting kan rettferdiggjøre krigsforbrytelser, uansett hvem som begår dem. Her og nå står vi overfor en humanitær katastrofe som det er verdenssamfunnets plikt å forsøke å forhindre, med alle midler vi har til rådighet. Mitt første spørsmål til statsministeren er derfor: Fordømmer regjeringen Israels bombing av sivile og krigsforbrytelser på Gazastripen?

Statsminister Jonas Gahr Støre [10:43:38]: Folkeretten, humanitærretten, gir noen veldig klare beskrivelser av hvilke regler som gjelder i krig. Det betyr at man skal legge avgjørende vekt på forholdsmessighet. Det er et juridisk begrep. Å forsvare seg selv har man rett til. Det har Israel rett til – Israel er utsatt for terror. Terrorangrepet mot Israel var etter vår vurdering en krigsforbrytelse. Vi fordømmer det – Israel har rett til å forsvare seg selv. Men forholdsmessigheten betyr at på et område som Gaza er den typen forsvar svært krevende, utfordrende, og vi fordømte blokaden fordi det handler om å frata to millioner mennesker tilgang på helt nødvendige livsbetingelser: medisiner, vann, mat, osv.

Så må jo den måten man forsvare seg på, ta hensyn til å beskytte sivile, så langt det er råd. Det oppstår selvfølgelig veldig krevende situasjoner. Når det skytes raketter fra et tett befolket område og du skal forsvare deg mot de raketene, er det heller ikke mulig å garantere at sivile ikke vil bli rammet. Men omfanget av det som nå skjer, ødeleggelsen som skjer, og de sivile belastningene, er vi nødt til å ta avstand fra, og understreke overfor begge parter at de har et ansvar for å stoppe disse volds-handlingene, få temperaturen ned og komme over i et annet spor. Norge sier det på vår måte i alle de kanalene vi kan, og så er det andre, tyngre aktører enn oss i forhold til disse partene nå som må inn i dette aller mest aktivt. Derfor er det positivt at USAs president engasjerer seg som han gjør.

Så vil jeg si at jeg kan ikke som statsminister i lys av det fryktelige som skjedde i går kveld, at et sykehus ble truffet og hundrevis av sivile døde, peke på: Hvem var skyldig i det? For det er et uklart spørsmål, og det må opplyses før vi kan trekke den konklusjonen. Men vi tar selvfølgelig sterkt avstand fra at et sykehus med sivile,

både pasienter og de som har søkt tilflukt, blir rammet på denne måten.

Marie Sneve Martinussen (R) [10:45:41]: Derfor gikk jo ikke spørsmålet mitt konkret på angrepet på det sykehuset i går kveld, men Norsk Folkehjelp opplyser om at 24 sykehus og helsefasiliteter har blitt bombet de siste ukene. Det er der i hvert fall Rødt mener at denne forholdsmessigheten er veldig tydelig brutt, og at det helt tydelig er en krigsforbrytelse, som man derfor bør anerkjenne som det.

Vestlige land har unisont fordømt Hamas' krigsforbrytelser mot sivile israelere, og det samme har Rødt, men blant vestlige land er det kun Norge og Irland som offentlig har kritisert Israels krigsforbrytelser. Her og nå står Israel ansvarlig for en kollektiv avstraffelse, og det er de som har makt til å avslutte forbrytelsen og hindre at den humanitære krisen i Gaza forverres. Så i tråd med det statsministeren selv sa om at det finnes tyngre og andre aktører enn Norge her: Vil regjeringen ta initiativ til å samle internasjonal støtte for å fordømme Israels blokade av sivile, som regjeringen selv allerede har fordømt, og legge press på Israel for å avslutte den?

Statsminister Jonas Gahr Støre [10:46:45]: La meg bare presisere, for representanten sa noe feil. Jeg har altså fordømt blokaden, men jeg har ikke brukt ordet «krigsforbrytelse», som jeg ikke er opplyst nok til å kunne gjøre. Jeg hadde bare lyst til å si det. Representanten nevnte Norge og Irland, men vi må være presise om hva det handler om.

Regjeringen er i tett kontakt med mange andre land, også de største aktørene. Det gjelder de største aktørene i Europa, USA og i regionen. Det gjelder utenriksministeren, og det gjelder meg, og vi bruker mye tid i døgnet på det. Norge har, som leder av giverlandsgruppen, et spesielt ansvar overfor de palestinske selvstyremyndighetene, og vi bruker nå det vi kan av våre kanaler for å legge til rette for at det kan komme humanitær hjelp inn til Gaza, samtidig som det kan komme utlendinger ut av Gaza. Det prøver vi å samordne så godt vi kan med de andre.

Jeg tror de forskjellige landene kommer til å si fra, ta avstand fra og kommentere det fryktelige som skjer av krigshandlinger. Det skal også vi gjøre, men nå er jeg mest opptatt av at vi kan være med og få hjelp inn og få disse krigshhandlingene til å ta slutt, slik at lidelsene ikke blir enda større enn de er i dag.

Marie Sneve Martinussen (R) [10:47:48]: Jeg er trygg på at vi deler det samme formålet, nemlig å få slutt på disse lidelsene. I hvert fall for Rødt er det å anerkjenne at det Israel gjør, ikke er i tråd med folkeretten og humanitærretten, en måte å gjøre det på. Dette er

altså ikke første dag med bombing. Det har vært mange, mange dager med bombing. Det er ikke én hendelse som må etterforskes, men veldig, veldig mange. Den forholdsmessigheten som ligger i Genèvekonvensjonene, mener i hvert fall Rødt at veldig tydelig er brutt. Det er gitt en evakueringsordre til over 1 million mennesker på et område som fysisk er for lite til at de kan flykte til et annet sted, og de er også fysisk sperret inne. En slik evakueringsordre i seg selv er ikke det samme der som om man hadde hatt andre geografiske forhold å forholde seg til, og jeg mener også at det ikke på noen som helst måte tjener til å oppfylle de forpliktelsene man har i krig til å beskytte sivile.

Da hadde jeg ikke noe spørsmål, men jeg vil i hvert fall gjenta et ønske om at Norge formidler dette til den israelske regjeringen.

Statsminister Jonas Gahr Støre [10:48:57]: Jeg kan bekrefte at vi gjør det. Jeg er helt enig med representanten i at spørsmålet om forholdsmessighet kommer inn her. Det å evakuere 1 million mennesker på den lille Gazastripen, det å kreve at sykehus skal evakuere, er etter min vurdering ikke i tråd med humanitærretten, for det rammer sivile direkte. Samtidig må vi erkjenne at dette pågår samtidig som det kontinuerlig kommer raketter fra Gaza mot Israel. Israel har rett til å forsvare seg selv. Det er et ekstremt vanskelig oppdrag. Vi kan ta den lange historien om hvorfor det er blitt slik, hvordan ekstremismen vokste fram på Gaza, de dypere kildene til denne konflikten, som jo går mange tiår tilbake. Det mener jeg er en veldig viktig diskusjon å ta når vi skal se framover, når dette fryktelige som nå skjer, en gang kommer til et eller annet slutt punkt, men her og nå må vi være en stemme som minner om behovet for å beskytte sivile, minner om forholdsmessighet, sier fra om det og gjør det på en måte som gjør at partene lytter til oss. Det er ikke bare å sende resolusjonene – vi skal være i inngrep med dem, bli lyttet til, og derfor må vi være opplyste og balanserte i måten vi uttaler oss på.

Lan Marie Nguyen Berg (MDG) [10:50:15]: Vi i Miljøpartiet De Grønne er helt enig med Rødt i at forholdsmessigheten her er brutt, og at forholdene på Gaza nå er helt umenneskelige. Det jeg ønsker å spørre statsministeren om, er om han vil følge AUFs oppfordring om å ta imot minst 1 000 flyktninger fra Gaza.

Statsminister Jonas Gahr Støre [10:50:38]: Det er egentlig ikke noe jeg ønsker å ta stilling til i dag, for i dag er jeg mest opptatt av at vi må få hjelp inn. Hva som skjer senere, hvem som er flyktninger, hvem som har behov for hjelp, hvor de har behov for hjelp, må vi komme tilbake til. Jeg er opptatt av to ting nå. Det ene er at de store hjelpesendingene som nå står på egyptisk

side, kommer gjennom denne Rafah-inngangen sør på Gazastripen, at de kan komme fram til nødstilte folk som er der, som lever i en desperat situasjon. Jeg er opp-tatt av at de trolig 150 pluss nordmenn som er der, kan komme ut dersom man får utlendinger ut. Så får vi ta diskusjonen om flyktningsituasjonen i samarbeid med FNs høykommissær for flyktninger når dette forhå-pentligvis tar slutt eller roer seg ned.

Presidenten [10:51:23]: Vi går videre til neste ho-vedspørsmål.

Ola Elvestuen (V) [10:51:40]: September var den varmeste måneden noen gang registrert i verden. Glo-bal oppvarming blir en stadig mer akutt krise, og vi må redusere utslippene raskt. I 2019 inngikk Norge en juri-disk forpliktende klimaavtale med EU om at vi skal kut-te utslipp innenfor landbruk, transport, kvotepliktig sektor, altså innenfor industrien, men også innenfor skog- og arealbruk.

Da statsbudsjettet ble lagt fram tidligere i oktober, påsto regjeringen at den la fram et budsjett som kutter nok CO₂-utslipp for å nå klimamålene. Problemet er bare at man konsekvent ikke tar med skog- og areal- bruk. Når man leser i regjeringens grønne bok, står det at vi ligger an til et utslippsgap innenfor denne sektoren på 34 millioner tonn CO₂ innen 2025 – 6,7 millioner tonn hvert eneste år, altså seks og en halv gang mer enn Oslos samlede utslipp, sju og en halv gang mer enn de utslippene vi i dag har fra Melkøya, for å kutte klima- gassutslipp fra skog- og arealbruk i tråd med klimaavta- len med EU.

Det er en lite skjult hemmelighet at Arbeiderpartiet, statsministerens parti, ikke har vært pådriver for dette, men også at regjeringspartneren ikke vil innføre tiltak for å kutte utslipp fra skog- og arealbruk. Faktisk vil Sen- terpartiet melde Norge ut av den delen av avtaleverket som handler om skog, og stemte mot hele klimaavtalen med EU i 2019. Så det framstår ikke som at det bare er en glemsel at dette ikke er en del av budsjettet.

Da blir mine spørsmål til statsministeren: Var det redelig av statsministeren å rekke opp hånden på NRKs partilederdebutt om at vi skal nå klimamålene i 2030, når vi er så langt fra målet? Når kan vi forvente at regjer- ingen kommer med reelle, målbare tiltak innenfor skog- og arealbruk, slik at vi når den forpliktelsen vi har med EU?

Statsminister Jonas Gahr Støre [10:53:53]: Det var redelig, det var ærlig, og det var både spontant og gjen- nomtenkt, for vi skal nå de målene. Som statsminister har jeg et ansvar for å jobbe for å komme dit. Det er sju år til. Det er mange år, men det er også kort tid, for opp- gaven er stor. Det er den største omstillingen av økono-

mien som vi har vært gjennom i nyere tid. Det omfatter energisystemet, forbrukssystemet, store deler av måten vi organiserer samfunnet på. Det skal vi gjøre sammen med Europa og EU. Det har denne regjeringen lagt til grunn. Det står i Hurdalsplattformen, og det jobber vi for. Vi har inngått en grønn allianse med EU, som er et omfattende dokument jeg håper representanten leser. Det viser hele spekteret av hvordan vi skal jobbe med de europeiske landene for å kutte utslipp og skape job- ber, med veldig fokus på industri, fangst og lagring av CO₂ og hvordan vi kan utnytte norske ressurser på en måte som hjelper andre land til å nå sine mål. Klarer vi det, får vi til noe mer enn at vi skal nå våre mål.

Så vet representanten at vi skal nå mål gjennom den kvotepliktige sektoren. Der blir det færre og dyrere kvo- ter. Det må norsk industri forholde seg til. CO₂-avgiften skal opp til 2 000 kr per tonn i 2030. Det er et ekstra til- tak. I ikke-kvotepliktig sektor har vi lagt fram en plan. Det kan være diskusjon om innholdet i den planen og deler av den, men for første gang har vi en plan til 2030 om at vi skal nå våre klimamål med margin.

Når det gjelder skog, er det flere spørsmål som vi må diskutere grundigere med EU – ikke bare vi, men andre EU-land også – om hvordan man beregner skogregnska- pet inn i dette, hvilket referanseår man bruker, og hvilke ganske tekniske spørsmål som skal gjelde. Men vi står fast ved at vi skal følge opp og nå disse målene i samar- beid med EU. Det er ikke enkle spørsmål. Mange av dem må vi avklare gjennom forhandlinger og oppklaringer, men målet er klart, og hånden går fortsatt opp.

Ola Elvestuen (V) [10:55:50]: Nå hørte jeg ikke om noen tiltak. Det handlet bare om at vi skal diskutere hvordan dette skal beregnes. Man må ha tiltak også innenfor skog og arealbruk, for vi har en klimakrise, og vi har en naturkrise.

I 2021 la EU-kommisjonen fram en ny skogstrategi fram mot 2030 som en del av EUs grønne giv. Den inne- holder en rekke føringer, bl.a. at urskog og gammelskog skal kartlegges og strengt bevares, altså i hele Europa. Mer vern og mer bærekraftig skogbruk er grunntonen i strategien. Blant annet legger de opp til at all naturskog/ gammelskog skal kartlegges innen utgangen av 2025 og deretter underlegges et strengt formelt vern før 2030. Dette er ca. 2–3 pst. av skogen i EU, akkurat det samme som det er i Norge.

Mitt spørsmål til statsministeren er: Er han enig i at Norge må gjøre som resten av Europa, og verne vår na- turskog og gammelskog, eller skal vi være det eneste lan- det som ikke gjør dette?

Statsminister Jonas Gahr Støre [10:56:57]: Vi skal følge opp våre forpliktelser. Norge har sin skogsektor som kan skille seg fra andre når det gjelder når den er

sådd, når trærne er kommet – det historiske perspektiv rundt det.

I grønn bok har regjeringen lagt fram en konkret politikk for å øke opptaket i skog og redusere utslipp fra nedbygging og andre arealbruksendringer. Men dette er en politikk som vil påvirke opptak og utslipp på noe lengre sikt enn perioden 2021–2025. Det er et av spørsmålene som vi må diskutere med EU. Det finnes få tiltak som gir effekt innen 2025. Derfor kommer Norge til å få et underskudd sammenlignet med denne netto nullforpliktelsen i denne perioden – dette er ganske teknisk – men det er grunnen til at vi må ha gode samtaler med EU om dette.

Guri Melby (V) [10:57:57]: Statsministeren sa selv at dette er teknisk, og det er vel få ord som kan virke like drepende på en debatt som ordet «EU-direktiv». Noen kan kanskje synes at det virker både byråkratisk og litt kjedelig, men det er ingen tvil om at det er viktig. Det er viktig av to grunner. Den ene handler om det aller, aller viktigste, nemlig at vi skal nå klimamålene våre, at vi skal føre en ambisiøs klimapolitikk, og at vi er nødt til å ha med oss hele samfunnet på den omstillingen. Den andre handler om vårt eget næringsliv, og at de skal ha de samme vilkårene som næringslivet i Europa for å kunne konkurrere.

Vi stilte spørsmål i frontaledebatten til både næringsminister Vestre og Rigmor Aasrud om dette. Nå stiller vi også spørsmål til statsministeren om Norges tempo i innføringen av disse viktige direktivene. Mistanken om at det pågår et løpende seminar om dette internt i regjeringen, har ikke akkurat blitt mindre etter svarene fra statsministeren. Jeg vil utfordre en gang til: Når kan vi forvente å se en helhetlig pakke fra regjeringen om innføring av alle disse grønne, viktige direktivene fra EU?

Statsminister Jonas Gahr Støre [10:59:03]: Jeg tror det ville være bortkastet tid å lage en egen pakke for grønne direktiver og legge fram den. Vi får jo direktiver i stort antall som en del av EØS-avtalen. Dette er en avtale som sikkert både representanten og jeg er begeistret for. Effekten er at vi får direktiver vedtatt av EU i innboksen vår. De fleste kommer faktisk på landbruksområdet og er knyttet til kvalitet på mat og den typen ting, og de må gjennomføres. De aller fleste av disse direktivene er egentlig det jeg vil kalle ganske kurante direktiver, og vi skal gjennomføre dem. Norge har tradisjon for å gjennomføre dem raskt. Så er det direktiver som er mer krevende fordi det kreves tilpasning i Norge.

I regjeringen legger vi vekt på at vi skal ha en pålitelig og høy gjennomføringstakt på direktivene. Jeg diskuterte dette med EU-kommisjonens president for en uke siden – hvordan Norge nå jobber med dette. Jeg tror EU

ser at vi har en innføringstakt som står seg veldig godt i forhold til mange EU-land. Etter pandemien var det behov for å ta igjen en del som er blitt liggende i den tiden, men vi jobber med å være godt i rute med å gjennomføre de direktivene som er en del av EØS-avtalen.

Guri Melby (V) [11:00:08]: Jeg er litt usikker på hvor sterk begeistring jeg har for EØS-avtalen, men det at vi har et europeisk samarbeid for å gjennomføre store omstillinger i samfunnet, er vi helt sikkert like begeistret for begge to. utfordringen er at det fort blir veldig byråkratisk, og at det tar veldig lang tid. Selv om EU synes Norge leverer i et godt nok tempo, vet vi f.eks. at norsk næringsliv er veldig tydelig på at vi ikke leverer godt nok. Et eksempel vi har spurt om tidligere, gjelder f.eks. innføringen av karbontoll, som gjør at norsk næringsliv kan konkurrere på like vilkår med næringslivet i Europa.

Spørsmålet mitt til statsministeren er: Er det viktigst at EU er fornøyd med tempoet vårt, eller er det viktigere at norsk næringsliv er fornøyd med tempoet vårt?

Statsminister Jonas Gahr Støre [11:00:49]: Det er ikke noe mål for meg at EU skal være fornøyd, men når vi har en avtale, mener jeg avtalepartnerne skal kunne stole på hverandre og på at vi gjennomfører. Ja, det er byråkratisk å gjennomføre. Det må faktisk et byråkrati til for å omsette et direktiv vedtatt i EU til det som passer med norske lover og regler, på både statlig nivå og ned på kommunalt nivå.

Når det gjelder karbontoll, har regjeringen den vurderingen at det ikke strengt tatt er et EØS-relevant direktiv. Det hører ikke automatisk hjemme i EØS-samarbeidet. Betyr det at Norge ikke skal innføre det? Nei, ikke nødvendigvis. Det er argumenter også for at det vil være naturlig for Norge, så integrert som vi er i Europa, at vi har de samme reglene knyttet til varer vi importerer fra utenfor EØS-området og inn til Norge, som de har i EU. Dette har vi nå til vurdering, og det vet næringslivet godt. Vi har nær dialog med næringslivets organisasjoner for å treffe riktige beslutninger.

Presidenten [11:01:40]: Da går vi videre til neste hovedspørsmål.

Lan Marie Nguyen Berg (MDG) [11:01:55]: Jeg vil gi skryt til statsministeren for å ta grep i regjeringsapparatet når ministre har begått tillitsbrudd, og for å komme med en ny personalhåndbok. Utover det har ikke regjeringen kommet med noen gjennomgripende forslag til hva slags grep vi bør ta, og dere bør ta, for å gjenopprette tilliten til politikerne og styrke det norske demokratiet.

De fleste politikere gjør ikke noe galt, men tillit er skjørt, og alle sakene som vi nå har sett, kan skade tillit-

en til systemet. Norge har i mange år fått kritikk fra internasjonale organer for at vi har vært for naive overfor korrupsjon og habilitet. Miljøpartiet De Grønne mener det er behov for strengere regler for politikere både i regjering og på storting.

En rekke land har sterkere systemer enn Norge. Miljøpartiet De Grønne mener at Norge må opprette en antikorrupsjonsetat. I Frankrike samler en egen etat inn og offentliggjør informasjon knyttet til de folkevalgte økonomiske interesser – både når de tiltrer, og etter at de går av – og om lobbyvirksomhet. Vil statsministeren ta initiativ til at en antikorrupsjonsetat e.l. opprettes i Norge?

Statsminister Jonas Gahr Støre [11:03:10]: Det er ikke jeg sikker på er helt i norsk tradisjon å gjøre – oppnevne en ny etat som skal inn og regulere det aller viktigste, nemlig tilliten til at politikere respekterer et regelverk for upartiskhet, hvor befolkningen kan være trygg på at de tar beslutninger som har som formål å levere gode løsninger for folk.

Jeg er enig med representanten i at dette med tillit til og styrking av demokratiet er avgjørende, og at sakene om habilitet, særlig knyttet til aksjer, har rokket ved dette. Jeg har snakket mye om dette denne uken. Det krever at vi nå rydder opp og viser at vi er den tilliten verdig.

Jeg tror gjennomgående at norske politikere leverer godt på dette, at de er opptatt av sin habilitet, opptatt av å levere resultater ut fra det viktige ansvaret som de har. Det vi gjør, er å styrke håndboken som politikere får. Vi går nå, basert på lærdommen vi har fra de siste månedene, gjennom rutinene i de ulike departementene. Dette er det oppmerksomhet om. Det kan være litt ulik vektlegging av hvordan et departement jobber, ut fra hvilke arbeidsoppgaver departementet har. Det er flere områder hvor vi har hatt behov for å ta grep for å styrke. Jeg har bl.a. på økonomiområdet i denne håndboken presisert hva en ny statsråd må forholde seg til, og politiske medarbeidere vil også følge med, delvis basert på internasjonale tilrådinger – altså ikke bare statsråden, men også politiske medarbeidere. Vi har også god dialog med Stortinget for å sørge for at det er et forhold mellom hva regjering og storting her gjør.

Jeg er ikke sikker på at de landene som oppretter en antikorrupsjonsetat, er helt sammenlignbare med Norge, og at det vil være en type etat som gjelder Norge. I Norge har vi Økokrim, vi har domstolene, vi har Riksadvokaten – vi har et rettsapparat som skal fungere når det gjelder dette, i tillegg til at vi har veldig tydelige regler for hva politikere må følge. Det er ikke noe forslag som jeg uten videre kommer til å gå videre med.

Lan Marie Nguyen Berg (MDG) [11:05:09]: Åpenhet og kontroll er avgjørende også for tillit, og her har det åpenbart ikke vært godt nok. Nå går habilitetssake-

ne i kontroll- og konstitusjonskomiteen. Tidligere kulturminister Anette Trettebergstuen hevdet denne uken at det har vært helt vanlig å opptre slik hun gjorde, og spille inn navn på venner og kjente til sine underordnede, så lenge hun selv ikke formelt sto for ansettelse i statsråd.

Mener statsministeren at det har vært en ukultur i Kulturdepartementet når det gjelder habilitet?

Statsminister Jonas Gahr Støre [11:05:45]: Jeg er ikke sikker på om det er riktig at det har vært helt vanlig. Jeg har ikke jobbet i det departementet, og jeg kan ikke uten videre si at det har vært vanlig å gjøre det på den måten. Departementene har ulikt ansvar for hva de oppnevner til. Noen departementer har veldig få slike oppnevnelser, andre har flere.

Uansett: Det som ikke kan diskuteres, er at hvis man har et nært forhold til en person og altså er inhabil når det gjelder den personen, kan man ikke oppnevne den personen til et styre eller et annet verv. Hvis man har erkjent at man har et slikt forhold til en person, men allikevel utnevner vedkommende, da er det et alvorlig brudd på det regelverket. Det har vært situasjonen i Kulturdepartementet. Det var også en situasjon som hadde vært diskutert i departementet på forhånd – man hadde blitt gjort oppmerksom på det – og det fikk da den konklusjonen det fikk. Jeg har tiltro til at Kulturdepartementet, som andre departementer, har en bevissthet om det. Den bevisstheten er sikkert blitt skjerpet nå, og vi får håpe at det gjør at vi unngår slike situasjoner framover.

Lan Marie Nguyen Berg (MDG) [11:06:50]: Miljøpartiet De Grønne mener at tiden er moden for å stanse aksjehandel for regjeringsmedlemmer, stortingsrepresentanter og deres ektefeller. Aksjer man eier når man tiltrer, kan enten selges, fryses eller settes bort til en tredjepartsforvalter. I dag er det lov for stortingsrepresentanter å aksjehandle og «daytrade». Regjeringens nye regler for regjeringsmedlemmer er ikke noe totalforbud, det heller. Det er ikke unaturlig at man må sette aksjehandling på pause når man går til enkelte jobber. Mange yrkesgrupper praktiserer allerede i dag et forbud mot aksjehandel. På Stortinget har flere komiteer tilgang på informasjon som kan være børssensitiv, f.eks. når det forhandles med regjeringen i saker. Arbeiderpartiet var for slike innstramminger i 2020.

Vil statsministeren støtte slike regelendringer for aksjehandel for regjeringsmedlemmer og stortingsrepresentanter?

Statsminister Jonas Gahr Støre [11:07:47]: Jeg er ikke for et totalforbud, for jeg ønsker at politikken skal kunne rekruttere folk fra alle deler av samfunnet, også de som tidligere i livet har hatt aksjer.

Nå nevnte jo representanten de tre tiltakene som har kommet inn i håndboken vår, og som jeg har skrevet inn i den i lys av sommerens erfaringer. Kommer man til regjeringsansvar og blir statsråd og har aksjer, har man tre valg: Man kan selge dem, man kan fryse beholdningen, eller man kan sette dem bort – i en troverdig avtale – til en tredjepart. Man kan også velge, som en del andre gjør når de sparer, å sette det i fond. Poenget er at man ikke skal ha innflytelse på plasseringer av penger i aksjemarkedet når man sitter med det ansvaret. Det sikrer vi med denne modellen.

Hva Stortinget skal gjøre, skal jeg, som statsminister, være tilbakeholden med å ha en klar mening om, men jeg mener dialogen vi nå har mellom regjeringsapparatet og Stortinget, er klok. Det at vi, som regjeringsmedlemmer, legger økonomien vår fram og inn i Stortingets register, er et uttrykk for at vi har en slags felles tilnærming. Det tror jeg er bra for Norge.

Presidenten [11:08:45]: Vi går videre til siste hovedspørsmål.

Erlend Svardal Bøe (H) [11:09:02]: Når vi blir flere eldre i årene framover, vil det også være flere eldre som er sårbare, og som trenger og har krav på en sykehjemsplass. Derfor er det viktig at vi bygger flere sykehjemsplasser i kommunene, slik at eldre som trenger hjelp, får det og ikke havner på en lang venteliste. Det er også viktig for at de pårørende ikke skal slite seg ut i en motbakke for å få hjelp til sine nærmeste. Det var også grunnen til at Høyre i regjering la til rette for bygging og modernisering av 20 000 flere sykehjemsplasser og omsorgsboliger, satte i gang et kompetanseløft for helsepersonell og sikret helsefrivilligheten forutsigbare og trygge rammer.

I valgkampen gikk statsministeren ut og lovde at regjeringen skulle bygge 1 500 nye sykehjemsplasser i kommunene. Jeg er ganske sikker på at folk flest oppfatter det som at det totale antallet sykehjemsplasser i Norge skulle øke, og at ventelistene for å få sykehjemsplass med det ville gå ned. Men det er ikke alltid så enkelt å forstå hva denne regjeringen vil, for så sent som i fjor foreslo regjeringen å kutte i byggingen av sykehjemsplasser, mens den i år foreslår å bygge sykehjemsplasser. Det er to helt ulike signaler to år på rad. Det gir ikke akkurat forutsigbarhet og trygghet til folk som går alderdommen i møte, eller til kommuner som skal bygge sykehjemsplasser.

For å få klarhet i hva regjeringen faktisk lovde velgerne i valgkampen, kan statsministeren forsikre de eldre som trenger det, og deres pårørende, om at det blir 1 500 nye sykehjemsplasser ute i kommunene med regjeringens budsjettforslag for 2024?

Statsminister Jonas Gahr Støre [11:10:43]: Regjeringen har lagt fram en eldrereform, Bo trygt hjemme. Det er noe Stortinget skal få anledning til å diskutere. Den skal ha et bredt perspektiv på hva det vil si å sikre våre eldre en god alderdom. Jo eldre man blir, jo mer varierte er behovene folk har.

At vi i fjor trappet ned på nye prosjekter for bygging av sykehjem, skyldtes den økonomiske situasjonen vi var i. Påbegynte prosjekter ble videreført og bygget, men på en del områder tok vi ned tempoet fordi økonomien krevde det. Det ble tatt grep når det gjelder dette, og nå mener vi det er rom for å komme i gang igjen. Derfor har vi også det med i budsjettet.

Vi vil bidra til økt bygging av sykehjem og heldøgns omsorgsboliger, og på sikt vil vi legge til rette for bygging av trygghetsboliger. Det står i denne meldingen.

Det er verdt å si at vi må ha et bredt perspektiv, som jeg sa, og med denne meldingen har vi det. Vi skal legge vekt på å ha levende lokalsamfunn, slik at når folk kommer opp i årene, kan de bo trygt i lokalsamfunnet sitt og leve et godt liv. Vi fokuserer ekstra på bolig, at man skal få en egnet bolig i alderdommen, og at man i tide velger seg en bolig som egner seg for alderdommen. Medarbeiderutfordringen er stor og viktig, som helsepersonellkommisjonen har lagt vekt på. Vi må også ha trygghet for brukere og pårørende.

Jeg vil legge til noe om teknologi: Nå har vi fått en ny digitaliseringsminister i regjeringen. Hun skal forsterke arbeidet med å bruke ny teknologi i en situasjon hvor vi kommer til å ha store utfordringer med å få nok folk.

Så vi må jobbe på flere felt, og det å bygge nok sykehjemsplasser til å dekke behovene i samfunnet er selvfølgelig en av de viktigste oppgavene.

Erlend Svardal Bøe (H) [11:12:25]: Det er stor forskjell på det statsministeren sa i valgkampen, og det regjeringen foreslår i statsbudsjettet. I statsbudsjettet foreslår regjeringen å fjerne kravet til kommunene om å øke det totale antallet sykehjemsplasser for å få statlig støtte til bygging av flere sykehjemsplasser. Når kravet fjernes, kan det bidra til færre sykehjemsplasser og lengre ventetid. Dette skjer mens vi står på kanten av det som kommer til å bli en formidabel økning av eldre i befolkningen. Man kan f.eks. pusse opp badet på sykehjemmet og si at den eksisterende sykehjemsplassen har blitt ny, men det har ikke skapt en reelt ny sykehjemsplass, altså flere sykehjemsplasser.

Tror virkelig statsministeren at folk tolker valgkamploftet hans om nye sykehjemsplasser som at det skulle bli nye bad på sykehjemmene? Eller tolkes det som at det totale antallet sykehjemsplasser i Norge skulle økes for å møte behovene som vil være framover?

Statsminister Jonas Gahr Støre [11:13:28]: Jeg tror veldig mange sykehjem i Norge som jeg har besøkt, har behov for nye bad. Jeg tror det er veldig viktig for velferden og tryggheten for våre eldre, så jeg vil ikke snakke ned det. Det er viktig at vi ivaretar det. Vi har for 2024 foreslått å øke investeringstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser med om lag 1 500 plasser. Det står. Selv om målet er at vi skal legge til rette for at folk kan bo hjemme lenger og være trygge der, må vi styrke investerings-tilskuddet tilsvarende, da med om lag 1 500 plasser i 2024. Grunnen til at eldremeldingen vår er bred, har brede tiltak som tar utgangspunkt i lokalsamfunn, bo-opplegg, trygghet og nok personell, er at vi må se alt dette i sammenheng. Jeg er glad for at representanten er opptatt av at vi har investeringstilskudd til sykehjemsplasser. Det kommer vi til å trenge flere av, men vi kommer også til å trenge løsninger i grenselandet mellom heldøgns omsorg og et tilrettelagt, trygt bomiljø for eldre som kan klare seg selv med noe hjelp.

Erlend Svardal Bøe (H) [11:14:29]: Ja, men poenget mitt er at det ikke blir noen reell økning, flere sykehjemsplasser, med det regjeringen har foreslått. Det kan faktisk bidra til færre når en fjerner det kravet som regjeringen nå tar vekk i statsbudsjettet. Sannheten i denne saken er at når det kravet forsvinner, er det ingen garanti for at det blir 1 500 flere sykehjemsplasser, og det synes jeg statsministeren kan være ærlig på.

TV 2 har undersøkt statusen i norske kommuner når det gjelder sykehjemsplasser. Det viste at rundt 3 000 eldre står på venteliste for å få en heldøgns omsorgsplass, og at 150 av landets kommuner ikke har planer om å bygge det innen 2030. Jeg opplever at statsministeren ikke kan gi tydelige svar i Stortinget på om valgløftet hans vil gi flere sykehjemsplasser. Kan statsministeren være tydelig på hva som er regjeringens plan for å få ned ventelistene for å få en sykehjemsplass, når vi i norske kommuner ser at der står det opp mot 3 000 eldre?

Statsminister Jonas Gahr Støre [11:15:29]: Vi har ikke ventelister på sykehjemsplass. Man kan gjøre overslag, og man kan hente inn informasjon fra kommunene og lage et anslag for det bildet. Vi har imidlertid en lov som gir oss rett til helsehjelp, og den loven skal gi oss den typen helsehjelp vi trenger. Om det er sykehjemsplass, har vi rett til det, og det er kommunens ansvar å bidra til det. Jeg gjentar: Vi har for 2024 foreslått å øke investeringstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser med om lag 1 500 plasser. Det kommer vi til å stå ved, og det er levert. Det er kommunenes ansvar å planlegge for dette. Jeg, og sikkert representanten, reiste i valgkampen rundt i ulike kommuner og så hvordan ulike kommuner planlegger ulikt. Jeg synes det er veldig mye godt arbeid som gjøres i kommuner som byg-

ger ut kapasitet basert på den kommunens erfaringer, der de er kommet. Jeg tror også representanten deler det synet regjeringen har på at det bør være et kommunalt ansvar å sikre eldreomsorgen vår, ikke et statlig, slik man hadde forsøksordninger på i den regjeringen som representantens parti tilhørte.

Erlend Svardal Bøe (H) [11:16:33]: For litt siden snakket statsministeren om viktigheten av at eldre får bo trygt hjemme lengst mulig. Det er ikke Høyre uenig i, men det vil ikke oppleves trygt å bo hjemme for alle. Mange opplever å miste livsledsageren sin, og venner blir borte. Vi vet at ensomhet hos eldre er en stor folkehelseutfordring. Derfor blir det et stort paradoks at statsministeren står her og snakker om å bo trygt hjemme samtidig som regjeringen i statsbudsjettet kutter viktige satsinger i norsk eldreomsorg. Regjeringen har kuttet hele tilskuddsordningen for å forebygge og redusere ensomhet hos eldre. Regjeringen har kuttet i støtten til stiftelsen Livsglede for Eldre, og regjeringen har fortsatt ikke fulgt opp Stortingets vedtak om en forpliktende handlingsplan for å forebygge og redusere ensomhet. Da lurer jeg på: Hvordan vil statsministeren forklare sammenhengen i det?

Statsminister Jonas Gahr Støre [11:17:27]: Nå trekker representanten fram to-tre ordninger som han beklager at ikke er der lenger, men det handler om at vi forsøker å følge opp og se hva det er som gjør at vi best mulig når målene våre. Tar man Livsglede for Eldre – som jeg har mye godt å si om, også fra min tid som helseminister – har den ordningen til nå vært knyttet til en sertifiseringsordning for sykehjem. Helsedirektoratet har vurdert det slik at måloppnåelsen for det tilskuddet har vært begrenset. Derfor har vi redusert tilskuddet fra 9,7 mill. kr til 6,6 mill. kr, men åpnet for at midlene kan brukes for å stimulere til frivillig arbeid. Det er helt i tråd med reformen som helseministeren har lagt fram, Bo trygt hjemme, og organisasjonen selv ønsker å jobbe på denne måten. Det er et eksempel på at vi må finne de gode ordningene, de som er treffsikre, og så legge til rette i den meldingen vi har levert. Så gjør selvfølgelig kommunene sine satsinger basert på den enkelte kommunes særtrekk, og det er i grunnen styrken i at det er kommunene som har ansvaret.

Bård Hoksrud (FrP) [11:18:38]: Regjeringen har i løpet av to år skrotet forsøksprosjektet med statlig finansiert eldreomsorg, lagt ned Eldreombudet, fjernet krav om ventelister for sykehjemsplasser, og nå foreslår den å fjerne øremerking av det statlige investeringstilskuddet, til kun å sikre nye plasser, som Fremskrittspartiet fikk innført. Pensjonistforbundet har kalt budsjettet den store eldrebløffen, og deres leder, Jan Davidsen,

mente det var en stor skuffelse for landets eldre, og at en eldresatsing uten penger ikke er en satsing. Eldreforsker Bjørn Lichtwarck er heller ikke imponert og sier Norge styrer mot en varslet krise i eldreomsorgen fordi det nå er 3 000 som står i sykehjemskø, og den øker kraftig med eldre som også vil ha behov for sykehjemsplass framover. Mener statsministeren at alle kritikerne tar feil, og at regjeringens budsjettforslag setter kommunene i stand til å kunne håndtere den kraftige økningen av pleietrengende eldre?

Statsminister Jonas Gahr Støre [11:19:29]: Jeg takker representanten Bård Hoksrud for spørsmålet. Dagen blir ikke helt den samme uten, vil jeg si.

Jeg opplever et stort engasjement rundt dette. At det er kritiske røster i en sektor hvor man alltid kan finne ressursmangler, alltid kan finne en situasjon som er veldig krevende i livet, nemlig den siste fasen, hvor både pårørende, etterlatte og de ideelle kan ha opplevd at dette har vært en vond og vanskelig tid – sånn kommer det til å være. Regjeringen og vår dyktige helse- og omsorgsminister må stå i det på en måte hvor man håndterer de utfordringene og ser framover.

Vi mener at statlig organisering av eldreomsorgen er et galt valg. Det fjerner beslutningene fra der man bor. Så vi mener en del av de tiltakene som representanten Hoksrud mener er det rette – jeg har respekt for det – ikke er den veien vi ønsker å gå.

Vi har i dette budsjettet, gjennom en trygg kommunøkonomi, sikret kommunene økonomi til å løse sine oppgaver. Ved at vi har lagt til rette for investeringsstøtte til nye sykehjemsplasser – som jeg sa i svaret på det forrige spørsmålet – har vi lagt grunnlag for en god utvikling av vår eldreomsorg.

Bård Hoksrud (FrP) [11:20:34]: Statlig finansiering handler om å sørge for at pengene følger pasientene eller beboerne, og at de får hjelp når de trenger det.

Det er ikke bare de eldre denne regjeringen svikter, men også psykisk syke barn og unge. I 2021 lovet statsministeren at behandlingsskøene skulle ned, at alle unge skulle få psykisk helsehjelp uten å måtte ha en diagnose, at de som er under 20 år eller fortsatt går på videregående skole, skulle slippe å betale for psykisk helsehjelp, og at alle som ble henvist, skulle bli vurdert i barne- og ungdomspsykiatrien.

Hva er status etter at statsministeren har styrt i to år? Behandlingsskøene til psykiatrien for barn og unge har økt, og de som er mellom 18 og 20 år eller går på videregående skole, må fremdeles betale for psykisk helsehjelp. I fjor var det rekordmange pasienter og pårørende som tok kontakt med Pasient- og brukerombudet, og stadig flere av disse gjelder klage på avslag hos barne- og ungdomspsykiatrien. Er statsministeren selv

fornøyd med hva regjeringen har levert på et av hans egne valgkamplofter til psykisk syke barn og unge?

Statsminister Jonas Gahr Støre [11:21:30]: Dette er et løfte vi virkelig har fulgt opp. Vi har nå lagt fram en plan, en tiårsplan, når det gjelder rus, psykisk helse og livskvalitet, som skal få 3 mrd. kr i friske midler over en tiårsperiode. Bare i budsjettet nå styrker vi psykisk helse- og rusfeltet med 250 mill. kr for at flere skal kunne få bedre psykisk helse og livskvalitet.

Etter pandemien har vi et etterslep på flere områder i helsesektoren vår. Vi ser det på ventetidene, og vi ser det også her. Men målet er helt klart: Man skal ikke måtte vente lenge på en diagnose, men få tidlig hjelp og avklaring. Helseministeren, som sitter i salen, og jeg har vært rundt mange steder – hun flere enn meg, men jeg har også vært mange steder – og sett behovet for det, med skolehelsetjeneste eller annen type hjelp som kan avklare at man ikke har en psykisk sykdom, men er i en situasjon i livet der man trenger rådgivning for at man kan komme videre.

Vi er godt i rute med dette. Vi har lagt fram denne opptrappingsplanen. Vi følger opp politikken, og med vår politikk kommer det penger. Det var ikke tilfellet i forrige periode.

Presidenten [11:22:28]: Dermed er den muntlige spørretimen omme.

Sak nr. 2 [11:22:30]

Ordinær spørretime

Presidenten [11:22:32]: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den elektroniske spørsmålslisten i salappen.

Endringene var som følger:

Spørsmål 1, fra representanten Frank Edvard Sve til samferdselsministeren, er trukket.

Spørsmål 6, fra representanten Lars Haltbrekken til helse- og omsorgsministeren, vil bli tatt opp av representanten Hilde Marie Gaebpie Danielsen.

Spørsmål 7, fra representanten Mímir Kristjánsson til justis- og beredskapsministeren, vil bli tatt opp av representanten Naomi Wessel.

Spørsmål 1

Fra representanten Frank Edvard Sve til samferdselsministeren:

«Regjeringa har vore ute med representantar frå regjeringsspartia rundt omkring i landet og skrytt vold-

somt over at ein har innført gratisferjer til ulike øysamfunn. Samtidig har ein opplevd at enkelte fylke har kuttet i ferjeavgangar i slike samband som har vorte gratis, til store protestar frå innbyggjarane der. I tillegg har ein prestert å ikkje gjere dette gratisprinsippet gjeldande for Nordøyane i Møre og Romsdal, eit øysamfunn som det med gratis ferjedrift hadde vorte kostnadsfritt å reise til og frå.

Vil statsråden bidra til at også øysamfunnet på Nordøyane i Møre og Romsdal får gratis ferjesamband?»

Presidenten [11:22:38]: Dette spørsmålet er trukket.

Spørsmål 2

Tobias Drevland Lund (R) [11:22:54]: La meg starte med å gratulere statsråden med nye og viktige oppgaver i nytt departement.

«I Klassekampen 9. oktober kunne vi lese om et palestinsk ektepar med 33 års botid i Norge. Statsborgerloven § 26 fjerde ledd lyder: «Statsborgerskap kan ikke tilbakekalles etter paragrafen her dersom det i betraktning av forholdets alvor og statsborgerens tilknytning til riket vil være et uforholdsmessig inngrep overfor vedkommende selv eller de nærmeste familiemedlemmene».

Mener statsråden at det er forholdsmessig å tilbakekalle statsborgerskapet til en familie som i over 30 år har bodd i Norge og har livet sitt her?»

Statsråd Tonje Brenna [11:23:38]: Som representanten selv er inne på, skal det i alle saker om tilbakekallelse av norsk statsborgerskap gjøres en forholdsmessighetsvurdering. Jeg er opptatt av at denne vurderingen praktiseres i tråd med det som var intensjonen da loven ble endret. Det skal være et rimelig forhold mellom inngrepet og den byrden som personen eller personens nærmeste familie påføres ved at statsborgerskapet tilbakekalles.

Lang botid er alene ikke tilstrekkelig for å forhindre tilbakekall. I forholdsmessighetsvurderingen skal alle relevante hensyn avveies. Andre forhold enn botid, som integrering og forholdets alvor, vil også ha betydning. Noen få saker ender med tilbakekall til tross for svært lang botid.

Dersom det er gitt grovt uriktige opplysninger, f.eks. om nasjonalitet, skal det mer til for å vurdere at et tilbakekall er uforholdsmessig enn om det er gitt mindre alvorlige uriktige opplysninger. Hvordan en person samarbeider om å klarlegge sin identitet, vil være et moment i denne vurderingen.

I tilfeller der en person bevisst og aktivt har benyttet seg av mer enn én identitet eller har begått alvorlig kri-

minalitet i Norge, skal det svært mye til for at et vedtak om tilbakekall kan anses å være uforholdsmessig.

Jeg vil understreke at tilbakekall av statsborgerskap ikke nødvendigvis innebærer at personen automatisk må forlate Norge. Flere med lang botid har etter tilbakekall fått tilsagn om oppholdstillatelse på grunn av tilknytningen til landet.

Nytt regelverk for tilbakekall av statsborgerskap trådte i kraft i januar 2020. Jeg tar sikte på å lyse ut et forskningsoppdrag innen utgangen av året for å få belyst nærmere hvilken effekt lovendringene har hatt på vurderingen av forholdsmessighet i saker om tilbakekall av statsborgerskap. Vi skal være trygge på at lovene våre praktiseres i tråd med intensjonen.

Liv Kari Eskeland hadde her teke over presidentplassen.

Tobias Drevland Lund (R) [11:25:30]: Jeg takker for svaret.

Saken til den palestinske familien som vi her snakker om, fikk i sin tid alarmen til å gå i Stortinget. Det var selve grunnen til at Stortinget i 2019 lovfestet en forholdsmessighetsvurdering, og at statsborgerskap som hovedregel ikke skal trekkes tilbake for barn og barnebarn dersom det vil være et uforholdsmessig inngrep overfor statsborgeren eller nærmeste familie. Det fikk altså konsekvenser.

I 2020 fikk familien behandlet sakene sine på nytt, etter det nye regelverket. Barna og barnebarna fikk beholde statsborgerskapet, men ikke ekteparet, som altså har bodd 33 år i Norge. De har 33 års botid. Det er lenger enn jeg har levd, og det er, så vidt jeg skjønner, kun to år kortere enn statsråden har levd.

Et spørsmål man da må kunne stille statsråden, er: Når har man bodd lenge nok i Norge? Når skal botid vektlegges i tilstrekkelig grad? Hvis ikke 33 år er nok, er 40 år nok? Er 50 år nok? Er 100 år nok? Hvor går denne grensen?

Statsråd Tonje Brenna [11:26:30]: Det er gledelig å høre at representanten er god på både regnestykker og tall, men det kan ikke være sånn at det er automatikk i at lang botid gir statsborgerskap. Det må finnes insentiver til å være ærlig og til å bidra til å avklare egen identitet, nasjonalitet osv. Det kan ikke være slik at dersom en person bare er uærlig lenge nok, for å karikere dette og forenkle det ganske mye, vil man automatisk få innvilget statsborgerskap. Derfor har vi de stramme reglene vi har for akkurat dette temaet.

Jeg vil som sagt utlyse et oppdrag mot slutten av året for å se nærmere på hvordan loven har fungert, og da er jeg sikker på at vi får noen interessante svar. Inntil videre mener jeg at vi må ha tydelige og strenge regler for

dette, rett og slett for å sikre oss at vi ikke får insentiver for det motsatte, nemlig at man ikke bidrar til å avklare egen identitet.

Tobias Drevland Lund (R) [11:27:26]: Det er verdt å minne om at dette ekteparet spesifikt ikke har begått noen kriminelle handlinger, verken i Norge eller i utlandet. De har heller ikke aktivt benyttet seg av dobbelt identitet. De har derfor ikke misbrukt identiteten sin til å leve et slags dobbeltliv. Tvert imot har de sterk tilknytning til Norge gjennom å ha bodd her i over 30 år. De har hatt statsborgerskap i over 20 år, og de har også barn og barnebarn og sterk tilknytning til riket.

Familiens advokat, André Møkkelgjerd fra Advokatfirmaet Sulland, mener retten bommer i denne konkrete forholdsmessighetsvurderingen, og han sier til Klassekampen 9. oktober:

«Resultatet reflekterer ikke at forholdsmessighetsvurderingen var ment å skulle ivareta de samme hensyn som en foreldelsesfrist.»

Og videre:

«Dersom dommen gir uttrykk for korrekt juss, bør Stortinget på ny vurdere lovendringer og å innføre en foreldelsesfrist.»

Advokaten mener i dette tilfellet at lovverket ikke blir tilstrekkelig fulgt, etter det som var lovgivers intensjon, og det er jeg enig i. Så da er mitt spørsmål til statsråden: Mener hun at vi trenger å se på muligheten for å innføre en foreldelsesfrist for tilbakekallelse av statsborgerskap, eventuelt sende ut en ny instruks som gjør at botid vektlegges?

Statsråd Tonje Brenna [11:28:36]: Jeg har ikke kommentert denne enkeltsaken, og det vet representanten at jeg heller ikke kommer til å gjøre, men jeg står fast på at vi må ha forholdsmessighet i de vurderingene som gjøres. Nettopp derfor har vi endret loven i flere omganger. Så sent som i 2020 ble den loven vi nå diskuterer, endret på akkurat dette punktet, og nettopp derfor kommer jeg til å utlyse et oppdrag hvor vi følger med på hvordan loven har virket. Inntil vi får de funnene, har jeg ingen hemmelig eller offentlig plan om å endre loven på dette punktet. Jeg mener tvert imot at det er viktig at vi gjør disse vurderingene på en grundig måte, at det er tydelige regler, og at man gjør forholdsmessighetsvurderinger i enkeltsaker.

Spørsmål 3

Sandra Brufot (H) [11:29:26]: «I dag, onsdag 18. oktober 2023, samler Sanitetskvinnene og en rekke andre organisasjoner seg til demonstrasjon utenfor Stortinget for å kreve at kvinnehelse blir prioritert.

Kvinner er ikke små menn, og i år kom Kvinnehelseutvalget med sin utredning som viste at vi trenger store, strukturelle endringer for at vi skal få et likeverdig helsetilbud. Kvinnehelseutvalget, nesten samtlige partier på Stortinget som ikke er i regjering, og et samlet organisasjonsliv krever en stortingsmelding om kvinnehelse.

Hvorfor sier regjeringen nei til en slik stortingsmelding?»

Statsråd Ingvild Kjerkol [11:30:08]: Regjeringen prioriterer kvinnehelse. Jeg er glad for det engasjementet for kvinnehelse som vi ser her i dag, også med markeringen senere i dag.

Vi følger opp kvinnehelseutvalgets utredning, hvor høringen ble avsluttet i august, og vi er godt kjent med prioriteringene som er lagt for dagen. Vi ser nå på hvordan forslagene fra utvalget og høringsinnspillene kan følges opp i en helse- og omsorgstjeneste som står overfor krevende utfordringer. Jeg vil understreke at flere av forslagene allerede er fulgt opp, og at de spiller inn i arbeid som allerede pågår. Vi har f.eks. et større arbeid om svangerskaps-, fødsels- og barseltilbudet, som kommer til Stortinget i Nasjonal helse- og samhandlingsplan. Som det framgår av budsjettforslaget, vil vi bl.a. gi bedre behandlingstilbud til kvinner med endometriose, gjennom faglige anbefalinger til tjenesteutøverne og etablering av en nasjonal kompetansetjeneste i 2024.

Et enstemmig storting ba under trontalen regjeringen om å sikre at kvinnehelse blir en sentral del av Nasjonal helse- og samhandlingsplan, og at det i den legges fram konkrete forslag til tiltak og en plan. Det skal vi følge opp. Det er Stortingets vilje.

Vi har også varslet at vi vil legge fram en strategi for kvinners helse. Her vil vi ta tak i områder hvor det er nødvendig å sette mer langsiktige mål, og hvor det er behov for at flere departementer, brukere og fagmiljøer samarbeider. Vi må bl.a. se på hvordan forskning kan bli tatt i bruk i praksis. Et annet tema er hvordan vi sikrer at kjønns- og kvinneperspektivet blir systematisk innlemmet i utviklingen av vår felles helsetjeneste og i folkehelsearbeidet.

Strategien kommer i 2024, og Nasjonal helse- og samhandlingsplan legges fram rundt jul. Jeg vil også vurdere kjønnsperspektivet i andre, kommende meldinger som legges fram for Stortinget, og også andre statsråder vil følge opp anbefalingene fra kvinnehelseutvalget.

Sandra Brufot (H) [11:32:30]: I deler av landet er ikke føde- og barseltilbudet bra nok. Det tar fremdeles rundt syv år i snitt før man får diagnosen endometriose eller adenomyose. Vi har ikke en egen diagnosekode for lipødem. Kvinner kan risikere å ikke bli diagnostisert med hjerteinfarkt fordi vi har andre symptomer enn

menn, men helsepersonell og folk har ikke nok kunnskap om det. Migrene, muskel- og skjelettplager, plager knyttet til graviditet, fødsler, overgangsalder, manglende forskning på kvinnehelse og kjønns betydning i helse, mangler i utdanningen av helsepersonell, helsetilbudet til urfolks- og minoritetskvinner og at det ikke er noen som har det overordnede politiske ansvaret for kvinnehelse når helsepolitikk blir utformet, bortsett fra statsråden selv – det er bare noen av de store strukturelle tingene som kvinnehelseutvalget peker på at vi mangler.

Er statsråden sikker på at en strategi fra regjeringen og deler i diverse handlingsplaner er nok til å ordne opp og sørge for at kvinner og menn får et likeverdig helsetilbud?

Statsråd Ingvild Kjerkol [11:33:34]: Nå nevnte Sandra Bruflot flere elementer som denne regjeringen leverer på, og som den forrige regjeringen ikke prioriterte. Vi har et helhetlig arbeid på gang med svangerskaps-, fødsels- og barselomsorgen. Vi forbedrer tilbudet til kvinner med endometriose gjennom hele behandlingsforløpet, etter at forrige helseminister beklaget at dette tilbudet ikke hadde blitt prioritert på hans vakt. Når det gjelder sykdommen lipødem, som representanten Sandra Bruflot også nevner, er det nå satt i gang en stor, gjennomgående klinisk studie som vil gi håp til denne pasientgruppen, som i dag ikke har god nok behandling.

Jeg mener at en regjering skal bruke den tiden og de ressursene man har, til å handle framfor å skrive nye dokumenter, når vi allerede har gode kunnskapsgrunnlag for å kunne gjøre konkrete endringer og forbedringer for våre kvinner.

Sandra Bruflot (H) [11:34:31]: Det er veldig bra at det blir et bedre tilbud bl.a. for dem med endometriose og adenomyose. Det er på høy overtid. Helseministeren, som da var helsepolitisk talsperson, sa for to år siden at en rekke av de tiltakene kunne innføres med én gang, at vi ikke trengte å vente, så det er veldig bra at de nå kommer. Men forrige gang vi fikk en rapport om kvinners helse og helse i et kjønnsperspektiv, ble veldig mange av de forslagene lagt i skuffen, og det er jo nettopp det som er bekymringen til de kvinnene og de organisasjonene som samler seg utenfor Stortinget i dag.

Da er det betimelig, mener jeg, å spørre statsråden om hun kan love at en strategi fra regjeringen og en behandling der man fortsatt skal behandle disse spørsmålene stykkevis og delt i forskjellige planer og strategier, vil gi et like bra resultat som vi ville fått dersom vi hadde fått en stortingsmelding om kvinnehelse som ble behandlet av hele Stortinget.

Statsråd Ingvild Kjerkol [11:35:30]: Med denne regjeringen vil ikke kvinnehelse-NOU-en havne i skuffen – på ingen måte.

Jeg kan gjerne gå gjennom alle de 74 anbefalingene for representanten Bruflot. Det vil ikke taletiden til presidenten gi rom for, men vi har fulgt opp mange av dem allerede. I neste års statsbudsjett er det flere konkrete nye tiltak. Vi utvikler elektronisk helsekort for gravide. Det er litt for sent for representanten Bruflot – det beklager jeg – som har fått i hvert fall tre barn, men kanskje det kan være en inspirasjon til å få flere! Vi etablerer Nasjonal kompetansetjeneste for endometriose og adenomyose. Innenfor kriminalomsorgen, som også er et område kvinnehelseutvalget ser på, etablerer vi en nasjonal forsterket fellesskapsavdeling ved Skien fengsel for å bedre soningsforholdene. Vi innfører kikhostevaksine til gravide. Vi gjør også mye mer, og vi utløser egne forskningsmidler.

Spørsmål 4

Geir Jørgensen (R) [11:36:45]: «I Hurdalsplattformen lover regjeringa å styrke den lokale akuttberedskapen. Omorganiseringsplaner i Helse Nord truer nå en rekke akutt- og fødetilbud. I nord er avstandene store, og vi har værforhold som kan gjøre bruk av luftambulans umulig. Når helsehjelp haster, er reisevei en risiko. Nedleggelse av lokal akuttberedskap svekker pasientsikkerheten og tryggheten for befolkningen.

Er det statsråden eller Helse Nord som har ansvar for at alle innbyggerne i Nord-Norge har en forsvarlig og trygg tilgang til behandling på sykehus?»

Statsråd Ingvild Kjerkol [11:37:29]: Helse Nord er i en krevende situasjon personellmessig. Situasjonen er ikke bærekraftig, og det er behov for omstilling. Sykehusene i regionen har mangel på personell og rekrutteringsutfordringer innen en rekke fagområder. Samtidig krever den medisinske spesialiseringen flere fagfolk, og andelen av befolkningen som bor i helseregionen, går dessverre ned. Disse problemstillingene har også helsepersonellkommissjonen pekt på i sin rapport. Mangelen på fagfolk gjelder også sykehus og kommuner andre steder i landet.

Utfordringene har gjort det nødvendig med omstillingsarbeid av mer langsiktig karakter. I november i fjor ga jeg derfor Helse Nord i oppdrag å vurdere forbedringer i driften og å vurdere funksjons- og oppgavedeling i regionen med mål om å sikre en god og likeverdig tjeneste i nord. Oppdraget ble også omtalt i statsbudsjettet for 2023.

Helse Nord følger nå opp dette oppdraget. Kommuner, brukere, tillitsvalgte og andre samarbeidsaktører er

involvert. Det er nedsatt fem arbeidsgrupper som vurderer ulike tjenesteområder. Arbeidet er nå i prosess, og det foreligger ingen anbefalinger så langt. Helse Nord vil sende ut sine anbefalinger på en åpen og bred høring i desember, før de etter planen i april neste år oversender det til meg og regjeringen for endelig avgjørelse.

La meg gjøre det helt klart at det er regjeringen og jeg som helse- og omsorgsminister som har ansvaret for at befolkningen får forsvarlige spesialisthelsetjenester i hele landet. For meg er det helt avgjørende at dette også gjelder i vår nordlige landsdel. En utvikling hvor kvalitet og faglighet svekkes for våre pasienter i nord, ønsker jeg ikke. Det vil jeg jobbe mot at skjer. Det er Helse Nord som har ansvar for tjenesten, og derfor har de utredningsansvaret. Det er et sørge-for-ansvar som Stortinget har gitt dem, lovfestet. Jeg er opptatt av at forslagene om endringer og tiltak som Helse Nord kommer med, skal bidra til å styrke fagligheten og kvaliteten i pasienttilbudet og sikre en bærekraftig utvikling av tjenesten framover. Skal vi ha et godt og trygt sykehusstilbud i nord, må også de nødvendige fagfolkene være til stede.

Geir Jørgensen (R) [11:40:15]: Takk for svaret.

Tilliten til Helse Nord er tynnslitt, både i befolkningen, hos ordførerne i de berørte kommunene og ikke minst blant de ansatte i helseforetakene. De opplever at sikkerheten til befolkningen i nord settes på spill, og det skjer uten at de folkevalgte har noen slags mulighet til å sette foten på bremsen. Har statsråden tenkt å kjøre igjennom denne store omstruktureringen av helsetilbudet i Nord-Norge uten at folkevalgt nivå som fylkesting og storting skal få være med og ta del i prosessen?

Statsråd Ingvild Kjerkol [11:40:59]: Folkevalgte sitter i denne sal. De sitter i fylkestingene i de to – snart tre – nordlige fylkeskommunene. De sitter i kommunene i nord. Både fylkestingene og kommunene er invitert med til å gi sine høringsinnspill når anbefalingene fra Helse Nord kommer. Kommunene sitter også i disse fem arbeidsgruppene, som jeg nevnte.

Jeg vil også minne representanten på at folkevalgte i denne sal har gitt like rettigheter til alle innbyggerne i Norge til å ha en god og faglig trygg spesialisthelsetjeneste. Det er mitt ansvar. Det ansvaret er det Stortinget som har gitt helseministeren. Så når folkevalgte ber om at vi ivaretar rettighetene til innbyggerne, må vi gjøre det som er nødvendig for at det skal bli en likeverdig og god tjeneste også i nord.

Geir Jørgensen (R) [11:42:01]: Det ser ut som både statsråden og direktørkorpset i Helse Nord har underkommunisert noen vesentlige punkter her, og det er at rekrutteringsproblemene i Nord-Norge er nesten like store på de største sykehusene, i Bodø og Tromsø, som

de er på de mindre. Hvordan man skal løse den siden av det, kommer jo ikke av seg selv, med en ytterligere sentralisering og innsparing. På de mindre sykehusene, Narvik, Stokmarknes, Gravdal, Rana og Sandnessjøen, for å ta noen, ligger de i snitt på 50 akuttinnleggelser i uken. Hva er statsrådets syn på hvor mange innleggelser en bør ha på et mindre sykehus for at det skal være liv laga for å drive et forsvarlig akutttilbud?

Statsråd Ingvild Kjerkol [11:42:57]: Jeg kjenner meg ikke igjen i beskrivelsen til representanten. Det er en stor utfordring at vi ikke har tilstrekkelig spesialistkompetanse på de store sykehusene i nord. Universitetssykehuset i Tromsø skal håndtere hele regionens mest spesialiserte tilbud. Det er viktig at vi har en like god og trygg nyfødtintensiv i Nord-Norge som vi har på Vestlandet, i Midt-Norge og her på Østlandet. Det er viktig at vi klarer å få et psykisk helsevern i og rundt Universitetssykehuset, at man får gjennomført nødvendige investeringer, sånn at det blir like godt i nord som i resten av landet. Så det er ingen motsetning mellom de små og de store sykehusene i nord. Det som må skje i framtiden, er at sykehusene i Helse Nord opptrer mer som et fellesskap, hvor man har en funksjons- og oppgavefordeling som sikrer det helhetlige tilbudet til den nordnorske befolkningen.

Spørsmål 5

Seher Aydar (R) [11:44:15]: «I Hurdalsplattformen står det at regjeringa skal «Forberede statlig overtakelse av luftambulansen, og utrede modeller for samarbeid med ideelle, for å avskaffe anbud i tjenesten». Men i Klassekampen 6. oktober kan vi lese at helse- og omsorgsministeren tar sikte på å komme med sin anbefaling om organisering av luftambulansetjenesten neste år og derfor ikke vil kommentere innspill fra LO, som forventer at «framtidens ambulansetjeneste ikke lenger vil bli anbudsutsatt».

Er fortsatt regjeringas politikk å avskaffe anbud i luftambulansen?»

Statsråd Ingvild Kjerkol [11:44:55]: Luftambulansetjenesten er en viktig del av den akuttmedisinske beredskapen og er et viktig bidrag til tryggheten for innbyggerne i hele landet. I Hurdalsplattformen sier regjeringen at den vil forberede statlig overtakelse av luftambulansen og utrede modeller for samarbeid med ideelle for å avskaffe anbud i tjenesten.

I tråd med utredningsinstruksen er det viktig at økonomiske og administrative og eventuelle andre vesentlige konsekvenser av reformer og tiltak blir kartlagt. Jeg ga derfor Oslo Economics i oppdrag å utrede økonomiske

og administrative konsekvenser av alternative modeller for organisering av luftambulansetjenesten. Utredningen bygger på rapporten om organisering av luftambulansetjenesten som ble overlevert til Helse- og omsorgsdepartementet av et ekspertutvalg i 2021, og de ulike modellene for organisering som ble presentert der.

Helse- og omsorgsdepartementet fikk rapporten fra Oslo Economics 7. august i år. Interessenter i saken ble invitert til en presentasjon av rapporten i departementet 23. august, og man fikk også mulighet til å komme med muntlige og skriftlige tilbakemeldinger i etterkant.

Overordnet konkluderer Oslo Economics med at den høye kvaliteten i tjenesten og rettslige krav kan ivaretas i alle modeller. Modellene skiller seg litt fra hverandre når det gjelder forventede kostnader, administrative konsekvenser og også risiko. Selv om det vil være mulig å oppnå tilsvarende god kvalitet i alle de ulike modellene, vil også kostnadene kunne variere. Viktige risikofaktorer for driften av luftambulansetjenesten er felles i alle modellene. Når det gjelder de risikofaktorene som kan påvirkes av valg av modell, konkluderes det med at enkelte modeller har større risiko enn andre.

Utredningen fra Oslo Economics, rapporten fra ekspertutvalget og innspillene fra LO og også andre blir tatt med i det videre arbeidet i departementet før jeg kommer med min anbefaling om hvordan luftambulansetjenesten best kan organiseres i framtiden. Det tar jeg sikte på at skal skje i 2024.

Seher Aydar (R) [11:47:32]: Jeg vil understreke at jeg spurte om hva regjeringens politikk er, om den er sånn som det står i Hurdalsplattformen, at anbud skal avskaffes. Jeg vil også understreke at luftambulanseskrisen oppsto da et kommersielt selskap vant anbudet og tok ansvaret for luftambulansen – en beredskapskrise som utgjorde en risiko for pasientsikkerheten, da mange fly sto på bakken. Vi har kunnet lese nyheter om at nå står begge flyene i Alta på bakken. I månedsvis ble ikke beredskapskravene innfridd. I et land med store avstander og ofte krevende kjøreforhold kan vi ikke ta sjanser med luftambulansen. Nå er luftambulansen vår solgt igjen og eid av et investorselskap der vi ikke vet hvem eierne er. Med anbudsutsetting har vi ingen kontroll over livsviktige tjenester. Luftambulanseskrisen må ikke gjenta seg. Da må det organiseres på en måte som gjør at det ikke må vendes rundt på alt hvert tiende år.

Kan folk slippe å grue seg til usikkerheten med nye anbudsrunder som kommer hver gang en kontrakt er over?

Statsråd Ingvild Kjerkol [11:48:33]: Regjeringens politikk er formulert i regjeringsplattformen fra Hurdal, og den har representanten Seher Aydar gjengitt i spørsmålet sitt. Den ligger fast, men for å levere på en sånn

politikk må man også gjøre nødvendige utredninger, sånn at når man velger videre organisering, kjenner man både risiko og eventuelle kostnader. Det er jobben til en regjering – følge opp det man har sagt, og sørge for at man unngår den usikkerheten som vi så tilbake i 2018, da man fikk et operatørbytte som følge av at tjenesten er organisert sånn som den er i dag, med anbud og operatører som man også kan risikere at skifter logo når man har nye anbudsperioder.

Seher Aydar (R) [11:49:32]: Det er ingen som sier at regjeringen ikke skulle ha utredet. Det jeg spør om, er egentlig om målet fortsatt er at man skal avslutte disse anbudsrunderne – for det er tryggheten for befolkningen i Nord-Norge som står på spill. Jeg vil sitere helseministeren, som har uttalt følgende:

«Tjenesten er en trygghet for hele landet. Spesielt i nord utgjør flyene sykehus på vinger og er en del av det økosystemet Helse Nord er avhengig av.»

Det var veldig godt sagt. Denne beredskapen er spesielt viktig i en tid med så mye usikkerhet knyttet til Helse Nord, og da kan det ikke være en overhengende fare for at det kommer en ny anbudsrunde og potensielt nye kriser. Helseberedskapen, også i nord, er livsviktig. La meg referere til Stiftelsen Norsk Luftambulans, en ideell stiftelse, som sier at kommersielle anbud er en dårlig løsning for en samfunnskritisk tjeneste, det skaper usikkerhet i tjenesten.

Kan helseministeren trygge befolkningen om at disse anbudsrunderne skal bli historie i løpet av deres regjeringstid, at regjeringen skal gjennomføre sin egen politikk, at det er sikkerhet og ikke pris som er det viktigste?

Statsråd Ingvild Kjerkol [11:50:35]: Regjeringen kommer til å gjennomføre vår politikk, og vi kommer til å lande på en modell som har en oversiktlig risiko. Jeg vil understreke at det er risiko knyttet til alle modellene her. Det må vi ha klart for oss. Denne tjenesten er viktig for hele landet. Jeg synes det sitatet fra meg som representanten tok fram, var godt. Det står jeg fortsatt for. Men vi må gjøre jobben, og dette er så langt vi foreløpig har kommet i denne jobben.

Spørsmål 6

Presidenten [11:51:15]: Dette spørsmålet, fra representanten Lars Haltbrekken til helse- og omsorgsministeren, vil verta teke opp av representanten Hilde Marie Gaebpie Danielsen.

Hilde Marie Gaebpie Danielsen (SV) [11:51:24]: «Helseministeren har uttalt at forskning skal gi et hel-

hetsbilde av våre flerkulturelle samfunn. SAMINOR 3 kan komme til å stoppe høsten 2024 om ikke støtten økes. Da får vi ikke et helhetsbilde av den samiske og kvenske befolkningen.

Hvordan skal vi få den nødvendige kunnskapen om helsa til den samiske og kvenske befolkningen, og hvorfor mener statsråden det er riktig å kutte bevilgningen til SAMINOR 3 i neste års budsjett, samtidig som SAMINOR 3 trenger å få økt støtten til 30 mill. kr for å fortsette, blant annet på grunn av prisveksten?»

Statsråd Ingvild Kjerkol [11:52:09]: Regjeringen er opptatt av den samiske befolkningens helse, herunder folkehelsen og levekårene i de samiske områdene. For å få mer kunnskap om den samiske befolkningens helse foreslår vi derfor å videreføre 13 mill. kr av engangsbevilgningen fra 2023, for gjennomføring av datainnsamling til SAMINOR 3 i 2024. Med dette forslaget vil vi bidra med 33 mill. kr til SAMINOR 3 siden 2023 hvis forslaget for 2024 vedtas. Dette er også en oppfordring til budsjettpartner SV.

Hovedoppgaven til Senter for samisk helseforskning, som står for innsamling av data til SAMINOR 3, er å framskaffe kunnskap om helse og levekår til den samiske befolkningen i Norge. I tillegg til midlene vi foreslår til SAMINOR 3 i 2024, foreslår vi også en økning av grunnfinansieringen til senteret, fra 6,4 mill. kr i år til 7,5 mill. kr i 2024.

SAMINOR 3 er en unik og viktig kilde til kunnskap om helse og levekår i den samiske og nordnorske befolkningen. Det er betydelig flere deltakere som er planlagt inkludert i SAMINOR 3, enn i de foregående undersøkelser, og den skal dekke et større geografisk område enn SAMINOR 1 og 2. Dermed er gjennomføringen av SAMINOR 3 også mer kostbar enn de to foregående undersøkelser.

På grunn av det stramme statsbudsjettet for neste år – for det er stramt – har regjeringen måttet prioritere blant flere tiltak innen helse for den samiske befolkningen.

Representanten Haltbrekken skriver i sitt spørsmål at SAMINOR 3 kan stoppes høsten 2024 om ikke støtten økes. Det er viktig å minne om at det er flere økonomiske bidragsytere til SAMINOR 3. Dette omfatter bl.a. Sametinget, flere fylkeskommuner, Helse Nord og Universitetet i Tromsø.

Jeg sa innledningsvis at regjeringen er opptatt av folkehelsen og levekårene i samiske områder. Derfor presenterer vi også en stortingsmelding om folkehelse og levekår i de samiske områdene, og den skal komme til våren neste år.

Hilde Marie Gaebpie Danielsen (SV) [11:54:46]: I løpet av 22 år har Senter for samisk helseforskning en

reell økning på 2,2 mill. kr, og 7,5 mill. kr er rene driftsmidler til Senter for samisk helseforskning. La oss ha dette litt ryddig, for de resterende 13 mill. kr er til selve prosjektet SAMINOR 3. Det er svært uheldig å justere ned summen til et prosjekt som har startet opp på oppdrag fra Stortinget med tanke på å produsere helse- og levekårsstatistikk. I statsbudsjettet til regjeringen kutes også en svært stor del av den innmeldte og helt nødvendige summen til prosjektet SAMINOR 3. Det er både skuffende og bekymringsverdig. Vil helseministeren rette opp i det og gi sikkerhet tilbake for SAMINOR 3-prosjektet, slik at det kan fortsette og fullføre sitt oppdrag? Det er ingenting som er mer gledelig enn at helseministeren oppfordrer sin budsjettpartner til å være med på det.

Statsråd Ingvild Kjerkol [11:55:50]: Regjeringen har lagt fram forslag til statsbudsjett, og vi foreslår å videreføre midlene til SAMINOR 3 i neste års budsjett. Det er en bevilgning på 13 mill. kr. Det var en engangsbevilgning i 2023, og den kommer da også til neste år, som en engangsbevilgning. Og så foreslår vi 7,5 mill. kr i grunnfinansiering til Senter for samisk helseforskning ved Universitetet i Tromsø. Det er en økning på 1,1 mill. kr sammenlignet med 2023. Dette er viktig kunnskap for å kunne gi god og likeverdig helsehjelp til vår samiske befolkning. Det er også viktig kunnskap for at vi skal lykkes i folkehelsearbeidet. Så vil jeg minne om at vi jobber med å få godt innhold i den stortingsmeldingen som kommer neste år, og som skal handle om samiske levekår og samisk helse og livskvalitet.

Hilde Marie Gaebpie Danielsen (SV) [11:56:54]: Å samle forskningsdata er selvfølgelig dyrt under selve innsamlingen, og det er på grunn av bredden i den. Men på lang sikt er disse dataene veldig verdifulle og billige fordi de er med på å redusere sykdomsbyrden og forebygge uhelse. I det lange løp er det også med på å redusere køene inn til helsevesenet.

Vi har store kunnskapshull om helse og levekår i den samiske befolkningen. Det er blitt vist gjennom kvinnehelseutvalget, sannhets- og forsoningskommissjonen og i forarbeidet til den kommende stortingsmeldingen, som ministeren her nevner, som omhandler folkehelse i den samiske befolkningen. De likeverdige, gode helsetjenestene skapes gjennom kunnskap, som også ministeren nevner, men hvordan skal vi kunne gjøre det uten kunnskapen?

Statsråd Ingvild Kjerkol [11:57:49]: Vi skal ikke gjøre det uten kunnskap, kunnskapen trenger vi. Her vil jeg igjen minne om at det også er andre som skal bidra til å finansiere SAMINOR 3. Det gjelder bl.a. Sametinget, de fylkeskommunene som er innenfor det sa-

miske området, Helse Nord og Universitetet i Tromsø. Så de bevilgningene som kommer som friske midler over statsbudsjettet, er også ment å skulle utløse medfinansiering fra andre for å få gjennomført SAMINOR 3.

Spørsmål 7

Presidenten [11:58:28]: Dette spørsmålet, fra representanten Mimir Kristjánsson til justis- og beredskapsministeren, vil verta teke opp av representanten Naomi Wessel.

Naomi Wessel (R) [11:58:50]: Bekjempelse av nettovergrep mot barn og unge er en ufattelig viktig oppgave for politiet som krever dedikerte og kompetente politifolk og etterforskere. Det krever også ressurser. I regjeringens forslag til statsbudsjett er det bevilget 100 mill. kr til bekjempelse av vold og overgrep mot barn. Allikevel må Sør-Vest politidistrikt legge ned Operasjon Spiderweb på grunn av ressursmangel. Dette er en spesialgruppe som (presidenten klubber) siden 2019 har ført til domfellelse i over 100 overgrepssaker. Overgrepsofre, politiet og flere bistandsadvokater er nå bekymret for at denne nedleggelsen vil være svært uheldig i kampen mot overgrep mot barn. Til NRK sier et overgrepsoffer at hun ser denne nedleggelsen som en «seier» for overgriperen. Hva vil statsråden svare til dette utsagnet?

Presidenten [11:59:43]: Presidenten minner om at det berre er det innsendte spørsmålet som skal lesast opp.

Statsråd Emilie Mehl [11:59:54]: Vold og overgrep mot barn er et område som engasjerer meg sterkt, og det er ingen tvil om at det er et sterkt utsagn. Det har jeg forståelse for. Operasjon Spiderweb har vært kjempeflinke, de har vært dyktige, og de har vært profilerte. Med tanke på den dekningen denne omorganiseringen som nå skjer i Sør-Vest politidistrikt har fått, har jeg forståelse for at det kan oppleves som vanskelig, kanskje særlig for dem som har opplevd vold og overgrep på kroppen.

Jeg la merke til at representanten la inn et ekstra premiss i spørsmålsstillingen her i Stortinget, hvor hun sa at Operasjon Spiderweb legges ned på grunn av ressursmangel. Det sto ikke i spørsmålet jeg fikk. Det er ikke helt riktig. Det er i hvert fall ikke hele forklaringen, og vold og overgrep mot barn skal fortsatt prioriteres høyt i Sør-Vest politidistrikt og i alle andre politidistrikt. Det skal jeg komme litt tilbake til.

Det er også sånn at regjeringen på generelt grunnlag prioriterer bekjempelse av vold og overgrep mot barn

høyt. Vi har lagt inn midler spesifikt til det formålet i statsbudsjettet for 2024, som representanten viste til, og vi kommer også i løpet av høsten til å legge fram en opptrappingsplan for å bekjempe vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner, som det også er viktig å ha spesifikt på dagsordenen.

Overgrep mot barn og alvorlige seksuallovbrudd skal også prioriteres høyt i straffesaksbehandlingen. Det har bl.a. Riksadvokaten slått fast i sitt rundskriv om mål og prioriteringer i straffesaksbehandlingen i 2023, og jeg forutsetter at politiet følger de anvisningene som man må forholde seg til fra Riksadvokaten.

Organiseringen av ressursene i et politidistrikt ligger til politimesteren, og i dette tilfellet har jeg fått forståelse av at politimesteren har vurdert at en omorganisering av hvordan man jobber med dette, vil være mer hensiktsmessig. Det er det som er bakgrunnen for at det nå blir noen endringer. Så må politimesteren i Sør-Vest politidistrikt, som alle andre politimestere, til enhver tid bruke de ressursene man får tildelt, slik at man får mest mulig ut av hver krone, for å klare å ta flest mulig overgripere, redde flest mulig barn eller levere på andre overordnede mål og prioriteringer som de forholder seg til.

Politioperasjoner er vanligvis midlertidige. Jeg har tillit til politimesterens vurderinger, også de han har gjort i dette tilfellet. Som jeg sa: Jeg forutsetter at prioriteringene fra Riksadvokaten også følges, uavhengig av om det fortsetter i en midlertidig operasjon eller om det organiseres på en annen måte.

Naomi Wessel (R) [12:02:47]: Å styrke politiet og påtalemyndigheten i kampen mot overgrep mot barn og unge, særlig på internett, er noe vi alle støtter. I kampen mot overgrep mot barn er det viktig at innsatsen og kompetansen styrkes i hele landet, samtidig som vi fortsetter å satse på det som allerede fungerer. Derfor framstår det som litt ulogisk å legge ned en enhet som på få år har opparbeidet seg et sterkt kompetansemiljø, som kan vise til strålende resultater, og som har ført til at mange overgripere har blitt tatt. Jeg lurer på: Hvordan vil statsråden forsvare at nettovergrep mot barn er en prioritert sak for regjeringen når en av de mest suksessfulle enhetene på dette feltet nå må bli lagt ned?

Statsråd Emilie Mehl [12:03:33]: Da vil jeg først si at dette fortsatt er en av regjeringens aller viktigste prioriteter. Hvis vi lykkes med å forebygge vold og overgrep, stanse dem som utfører vold og overgrep, og ikke minst fanger opp ofrene, sparer vi også veldig mange mennesker for mange vonde år og mange vonde opplevelser, og vi sparer samfunnet for bruk av både ressurser og kostnader. Det er viktig. Så er det ikke en nedleggelse det er snakk om; det er, som jeg viste til i mitt første svar, en omorganisering. Dette er noe regjeringen har satt helt

klart på dagsordenen, både i statsbudsjettet for 2024 og i det at vi har varslet en opptrappingsplan som retter seg spesifikt mot vold og overgrep mot nettopp barn, og vold i nære relasjoner, altså de som opplever vold fra en av sine nærmeste – foreldre, ektefeller, samboere – gjernere i sitt eget hjem. Jeg mener det er kjempeviktig at vi fortsetter å ha det høyest på agendaen, og jeg er glad for at det er bred politisk enighet om akkurat det.

Naomi Wessel (R) [12:04:36]: I forslaget til statsbudsjett legger regjeringen inn 85 mill. kr til oppfølging av opptrappingsplanen mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner, men dette skjer jo samtidig som Sør-Vest politidistrikt må legge ned Spiderweb på grunn av ressursmangel. For å bekjempe og etterforske vold og overgrep mot barn må kompetansen styrkes i hele landet, og det er helt nødvendig å bygge opp kompetansemiljøer. Da trengs det dedikerte etterforskere som kjenner de lokale forholdene og miljøene godt over tid, som systematisk jobber med å ta overgripere og få dem stilt for retten. Regjeringens satsing burde komme på toppen av midler til at Sør-Vest politidistrikt kan beholde Spiderweb, dersom det skal monne i det hele tatt.

Kan statsråden forklare hvordan bevilgningen på 85 mill. kr er en styrking når en samtidig må legge ned et stort kompetansemiljø som Spiderweb har bygget opp siden 2019?

Statsråd Emilie Mehl [12:05:35]: Jeg tror innsatsen mot vold og overgrep må rette seg inn mot flere steder. Det er viktig at politidistriktene har en målrettet innsats mot akkurat dette, og som jeg har forklart i de tidligere svarene, kommer Sør-Vest politidistrikt fortsatt til å ha en målrettet innsats mot overgrep mot barn.

Så må vi jobbe forebyggende. En del av opptrappingsplanen som vi kommer til å legge fram, har også sider til andre departementer. Barne- og familieministeren og helse- og omsorgsministeren er involvert i det. Det er ganske mange ting som må på plass for å lykkes med å bli enda bedre på dette. Vi skal også legge fram et etterforskningsløft for politiet fordi det er for høy turnover på etterforskere, og det er for få som vil stå i den jobben over tid. Da mister vi viktig kompetanse. Det har en side til kampen mot vold og overgrep og andre alvorlige kriminalitetssaker. Men det er ingen tvil om at dette er noe av det viktigste vi kan gjøre for barna våre, og for at færrest mulig skal oppleve alle de tapte årene.

Spørsmål 8

Anna Molberg (H) [12:06:52]: «Det er mange næringsdrivende som driver virksomhet på festet grunn i

statsallmenning. Et eksempel er Sølentua Camping i Engerdal i Innlandet som i lang tid har stått i konflikt med Statskog, som nærmest ukritisk øker festeavgiftene. Sølentua har et sterkt ønske om å innløse tomten, for å sikre seg mot økninger i festeavgiften som truer deres livsgrunnlag. Dette er det som kjent et forbud mot i fjelloven, men det finnes likevel eksempler på at næringsdrivende har fått kjøpe festetomter av Statskog.

Hva er statsrådets syn på dette?»

Statsråd Geir Pollestad [12:07:35]: Statskog er den største grunneigaren i Noreg. Selskapet leiger ut til mange næringsdrivende i heile landet, og regjeringa er veldig oppteken av at Statskog skal vera eit verktøy for industribygging og næringsutvikling der selskapet har eigedomar. Tomtefeste er eit område som er regulert gjennom lov og forskrift, bl.a. med eit forbod mot urimeleg høg festeavgift. Eg er oppteken av at Statskog skal ta rett leige for fellesskapets grunn. Prisen skal ikkje vera for høg, men heller ikkje for låg, slik at det kan oppfattast som statsstøtte. Der det er ueinigheit om prisen, er det mogleg å henta inn fleire takstar, eller ein kan prøva dette rettsleg.

Som òg vart nemnt i spørsmålet, er det faktisk ikkje lov til å selja grunn i statsallmenning til andre næringsformål enn landbruk. Det følgjer av fjelloven, og så er det eit unntak for bustadtomter. Det at det tidlegare har skjedd noko i strid med loven, er ikkje eit argument som eg som statsråd kan bruka for å be Statskog bryta loven på ny. Eg meiner at Statskog skal forhalda seg til det regelverket og den loven som Stortinget har vedteke.

Så er det viktig å understreka at det er viktig at Statskog, særleg i dei kommunane der dei er svære eigarar av areal, har god dialog og samarbeider godt med lokalsamfunnet.

Anna Molberg (H) [12:09:29]: Dette handler ganske enkelt om lokalt næringsliv og lokale arbeidsplasser, og det er ikke snakk om en storstilt industrialisering av statsallmenningen. Det handler om kommuner som har det lille næringslivet de faktisk har, og som opplever at livsgrunnlaget deres svekkes på grunn av store statlige aktører som tar urimelig høye festeavgifter. Jeg vet at Senterpartiet også er opptatt av at lokalt arbeidsliv og næringsliv skal ha gode vilkår. Både stortingspolitikker Nils Kristen Sandtrøen fra Arbeiderpartiet og nåværende justisminister, Emilie Mehl, har gitt sin fulle støtte til festerne i Engerdal. Mehl ba i Stortinget om en endring av loven allerede i 2021. Det er også bred lokal enighet både i fylkestinget, i kommunestyret og i fjellstyret om at man skal ha muligheten til å innløse festetomter fra næringseiendom.

Er det mulig at statsråden kan vurdere en lovendring slik at det i noen tilfeller skal være mulig å innløse næringseiendom på statsallmenningsgrunn?

Statsråd Geir Pollestad [12:10:32]: Det er rett som det vert sagt, at både representanten Sandtrøen og statsråd Mehl tok opp dette spørsmålet i førre periode, til førre regjering. Svaret frå den statsråden var òg at slik som loven er i dag, er ikkje dette lov. Berre for å rydda litt: Eg trur det er viktig å halda fast på at det etter loven, slik han gjeld no, ikkje er mogleg å gjera dette. Eg meiner at både eg som statsråd og Statskog skal forhalda oss til dei lovane som Stortinget har vedteke. Det antek eg at representanten Molberg òg er einig i. Eg er heller ikkje einig i premissen om at Statskog nærmast ukritisk aukar festeavgiftene. Eg forventar at dei innrettar seg etter dei føringane som er gjevne om å finna ein rett pris. Så det er per no ingen planar om å endra loven på dette feltet.

Anna Molberg (H) [12:11:34]: Bare for å vise til noen eksempler på litt ukritisk festeavgift: Vi har Brennabu leirskole i Vestre Slidre kommunene, som hadde en økning fra 139 000 kr til 255 000 kr på et år. På Vasetstølen i samme kommune gikk det fra 25 000 kr til 65 000 kr. Små næringsaktører kan ikke leve med den typen prispraksis. De ønsker å kjøpe tomtene som de selv, i mange tilfeller, har besørget i generasjoner.

Vi er helt enige om at statsallmenningene skal forvaltes godt og langsiktig til fellesskapets beste, og som statsråden selv var inne på, er 85 pst. av Engerdal kommune statsallmenning. Da må det vel være rom for å diskutere om vi kan ta litt mer hensyn til lokalt næringsliv

også. Vi i den lovgivende forsamling har jo muligheten til å endre loven på dette punktet. Er statsråden helt sikker på at dette ikke er noe han vil vurdere?

Statsråd Geir Pollestad [12:12:40]: Viss Stortinget vel å endra loven på dette feltet, vil eg sjølvsagt ha full respekt for det. Det ville vore veldig dumt å gjera noko anna. Det er litt det som er historia i denne saka, at fjelloven er veldig tydeleg på dette punktet.

Når det gjeld historia om Sølénstua, har det – sjølv om grunneigar og kommune kanskje ikkje er heilt fornøgde – vore ei utvikling. Ein inngjekk i 2021 ein avtale om eit betydeleg lågare nivå enn det som fyrst vart kravd, og ein fekk òg ei ordning med gradvis innfasing. Med eit atterhald om prisjustering skal festeavgifta i år vera på 25 000 kr og vidare opp til 39 000 kr frå 2031. Eg meiner i alle fall at ein har teke steg i rett retning i denne saka. Spørsmålet om ei lovendring er betydeleg større, for det reiser ei rekkje prinsipielle spørsmål som per no ikkje er vurderte.

Presidenten [12:13:47]: Den ordinære spørjetimen er omme.

Sak nr. 3 [12:13:49]

Referat

Presidenten [12:13:53]: Det ligg ikkje føre noko referat.

Dermed er dagens kart handsama ferdig. Ber nokon om ordet før møtet vert heva? – Møtet er heva.

Møtet slutt kl. 12.14.
